

נוסח לא מתוקן

פרוטוקול מס' 354

מישיבת ועדה הכספיים

יום ג', כ"א באלול החשמ"ו - 25.9.86, טעה 10.00

נ כ ח ו :

חברי הוועדה: ע. סולודר - היו"ר

- י. ארצי
- א. ויינשטיין
- א. ורדיגר
- ע. עלי
- ש. עמר
- י. צבן
- א. שלום
- ב. שליטא
- ג. שפט

- א. קרסנר - מזכיר הוועדה
- א. דמביץ - היועץ המשפטי לוועדה
- ס. אלחנני - יועצת כלכלית
- מ. איזנברג - קצרנית

מוזמנים:

- י. רבינוביץ - נציב מס הכנסה
- ד. שטאוב - מנהל מס רכוש וקרן פיצויים
- ע. שגב
- מ. פרידמן
- מ. דר-זיו
- א. יוגב
- מ. קפוטה
- ר. שתיאל
- ז. פלדמן
- מ. גביש
- י. וייסמן
- ע. ארדמן
- מ. הבא
- י. לייט
- ב. לאור
- ד. מזרחי

- האוצר

- ר. רטוביץ, א. גולדשטיין - המוסד לביטוח לאומי
- מ. הרצברג
- ת. פנחסוביץ
- בנק ישראל
- משרד המשפטים

משלחת לשכת רואי חשבון  
משלחת "מספנות ישראל"  
י. נחמן - ההסתדרות הכללית

סדר-היום:

- צווים לעידוד החסכון (פטור ממס הכנסה);  
חוק הבנקאות (רישוי)(תיקון), התשמ"ו-1986;  
חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 69), התשמ"ו-1986  
קביעת מס הכנסה (שיעור הקנס על פיגור בתשלום  
(מקדמות), התשמ"ו-1986;  
צו הריבית (שינוי שיעורים)(תיקון מס' 5), התשמ"ו-  
1986;  
צו מס ערך מוסף (קביעת שיעור ריבית)(תיקון מס' 4),  
התשמ"ו-1986;  
חקנות הקצבאות (פיצוי בעד איחור בתשלום)(גימלאות  
המוסד לביטוח לאומי)(תיקון מס' 4), התשמ"ו-1986;  
שינויים בתקציב לשנת התקציב 1986

-----

## חוק עידוד החסכון -

- אגרות חוב של משאבים, חברה להנפקות של בנק המזרחי המאוחד, ע.נ. 15  
מליון ש"ח (סדרה 86)  
אגרות חוב של משאבים, חברה להנפקות של בנק המזרחי המאוחד בע"מ, ע.נ.  
15 מליון ש"ח (סדרה 87)  
אגרות חוב של לאומי, חברה למימון בע"מ, סדרה 161, 15 מליון ש"ח  
אגרות חוב של הבנק לפיתוח התעשייה (סדרה 4), ע.נ. 25 מליון ש"ח  
אגרות חוב של רוגובין, חברה לבניה, השקעות ופיתוח בע"מ, ע.נ. 2,2  
מליון ש"ח (סדרה א')  
אגרות חוב של מ.ח.מ., מבני תעשייה ומלאכה בע"מ, 2,520,000 ש"ח (סדרה א')  
אגרות חוב של אקרסטיין צבי בע"מ, ע.נ. 7,544,340 ש"ח (סדרה 1)  
אגרות חוב של מגור החזקות בע"מ, ע.נ. 2,700,000 ש"ח  

---

(מכתביו של שר האוצר מ-5 בספטמבר 1986, א' אלול התשמ"ו, 7 בספטמבר 1986,  
ג' אלול התשמ"ו, 12 בספטמבר 1986, ח' אלול התשמ"ו ו-14 בספטמבר 1986,  
י' אלול התשמ"ו)

טפלאח-מקום היו"ר פ. סולודר:

- אני פותחת את הישיבה.  
הסעיף הראשון בסדר-היום: אמיסיות של בנק המזרחי, של לאומי,  
חברה למימון בע"מ ושל חברות פרטיות.  
דברי הסבר יביא נציג האוצר. מר פרידמן.

מ. פרידמן:

הבקשה היא להגבלת מס על שלש הנפקות של אגרות חוב בריבית שלא תעלה על 8.75% לשנה ועל ארבע הנפקות של אגרות חוב ניתנות להמרה בריבית נמוכה יחסית.

הכספים מיועדים להשקעות בענפים שהחברות עוסקות בהן, בעיקר בבנייה ובמבני תעשייה.

הייתי מבקש להוסיף עוד הנפקה אחת של הבנק לפיתוח התעשייה בערך נקוב של 25 מליון ש"ח, סדרה 4, המיועדת להשקעות מאושרות במסגרת הרפורמה.

ש. עמר:

מה ההבדל בין ההנפקות השונות?

מ. פרידמן:

שלוש ההנפקות הראשונות, אלו של בנק המזרחי המאוחד ושל בנק לאומי הן אגרות חוב והריבית עליהן היא 8.75% והיתר הן אגרות חוב ניתנות להמרה, והריבית היא 5%. זה המקום היחיד שאנו מתערבים ואיננו נותנים ריבית גבוהה יותר כי אגרות חוב אלו מיועדות להמרה, ואם הריבית תהיה גבוהה יותר, לא יהיה תמריץ להמרה.

ש. עמר:

האם יש פירוט של תקופות ההמרה?

מ. פרידמן:

בתסקיפים יש פירוט של תקופות ההמרה.

היו"ר ע. סולודר:

אם אין הערות, אנו מאשרים הנפקות אלו.

**חוק עידוד החסכון - משאבים**, חברה להנפקות של בנק המזרחי המאוחד - אושרו אגרות חוב של משאבים, חברה להנפקות של בנק המזרחי המאוחד - אושרו אגרות חוב של לאומי, חברה למימון בע"מ - אושרו אגרות חוב של הבנק לפיתוח התעשייה - אושרו אגרות חוב של רוגובין, חברה לבנייה, השקעות ופיתוח בע"מ - אושרו אגרות חוב של מ.ח.מ., מבני תעשייה ומלאכה בע"מ, - אושרו אגרות חוב של אקסטטיין צבי בע"מ - אושרו אגרות חוב של מגור החזקות בע"מ - אושרו

צו מילווה המדינה (הגדלת סכום המילווה), החשמ"ו-1986

(מכתבו של שר האוצר מיום כ"א באב החשמ"ו-26.8.86)

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לנושא הבא בסדר-היום:  
צו מילווה המדינה (הגדלת סכום המילווה), החשמ"ו-1986.

דברי הסבר יביא נציג האוצר, מר פרידמן.

מ. פרידמן:

שר האוצר מבקש אישור הוועדה להגדיל סכום מילווה המדינה מ-4,000 מליון ש"ח ל-5,000 מליון ש"ח.  
תהיה הזדמנות לוועדה לקיים דיון מקיף וכולל בנושא כאשר תובא הצעת חוק, הנמצאת עתה בהכנה, להגדיל את מסגרת סכום המילווה.

י. ארצי:

יש פוטנציאל לגייס כספים על-ידי אגרות חוב? מה ממריץ אתכם להביא זאת עכשיו?

מ. פרידמן:

הגענו לגבול.

היו"ר ע. סולודר:

הנושא נדון בישיבה הקודמת של הוועדה, ואמרנו שאנו מייטים כוחו של היושב ראש לסגור את העניין.

ס. אלחנני:

זהו הכלי של הוועדה לטפל בשוק ההון. לכן חשוב שהוועדה תקיים דיון על שוק ההון בטרם תאשר את הצו. למעשה המיליארד המבוקש לא ישנה ולא כלום. החוב הפנימי של המדינה הוא 41 מיליארד שקלים, מה זה משנה עוד מיליארד? אבל חשוב שהוועדה תקיים דיון על שוק ההון. אני דברתי אתמול עם הממונה על שוק ההון, מר דרורי, והוא מוכן להופיע לפני הוועדה.

ש. עמר:

אם סמדר אלחנני ביררה את העניין עם הממונה על שוק ההון והעניין סובל דחוי, אני בעד דחייה, כדי שיבוא הממונה על שוק ההון ויתן הסבר.

מ. פרידמן:

לא יקרה אסון אם האישור ידחה לשבוע או לעשרה ימים, אבל אין גודאות שתקיים ישיבה של הוועדה. הנושא ממילא יבוא לדיון לפני הוועדה כי יש הצעת חוק להגדיל את המסגרת של מילווה המדינה. אני חושב שלא כדאי לקיים את הדיון במסגרת הבקשה הקטנה הזאת.

ש. עמר:

אם הממונה על שוק ההון הסביר לסמדר אלחנני שזה אינו דוחק, אפשר לדחות את ההצבעה.

מ. פרידמן:

אני אמרתי לממונה על שוק ההון שזה לא קריטי על הרגע.

היו"ר ע. סולודר:

היות וזה לא קריטי והיות ויש לנו יועצת כלכלית שאנו מתחשבים בדעתה, אני מציעה שנאשר את ההחלטה הקודמת של הוועדה.

א. קרסנר:

אני מציע שהממונה על שוק ההון, מר דרורי, יתקשר עם סמדר, ואם

העניין אינו סובל דחוי - - -

היו"ר ע. סולודר:

נשאר זאת ליושב ראש הקבוע של הוועדה. אני מציע שנחזור ונאשרר את ההחלטה הקודמת. אם העניין סובל דיחוי, הוא יובא לדיון בישיבה הראשונה של הוועדה לאחר הפגרה.

ס. אלחנני:

הישיבה הראשונה של הוועדה לאחר הפגרה יכולה להתקיים רק בנובמבר. אם הממונה על סוק ההון יאמר שזה לא סובל דיחוי עד נובמבר, תאשרו.

מ. פרידמן:

יש הצעת-חוק לתיקון החוק.

ס. אלחנני:

זה דבר שלא היה ידוע, שיש הצעת חוק לתיקון החוק.

ש. עמר:

מר דרורי ידע גם אחמול שיש הצעת חוק לתיקון החוק והוא אמר שזה סובל דיחוי.

מ. פרידמן:

זה סובל דיחוי שבועיים, אבל לא עד נובמבר.

היו"ר ע. סולודר:

היושב ראש הקבוע של הוועדה חוזר מחר. הוא צריך לחתום, קצב חתימתו יושפע מהאינפורמציה שיקבל.

י. ארצי:

אני מציע שנטיל על סדר אלחנני להביא את הדבר לסיומו.

היו"ר ע. סולודר:

אנחנו מאשררים את ההחלטה הקודמת של הוועדה, והיושב ראש הקבוע שיחזור מחר, יקבל את כל האינפורמציה ויחליט.

### חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון), התשמ"ו-1986

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לנושא הבא:

חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון), התשמ"ו-1986.

א. דמביץ:

בחוק הבנקאות (רישוי) (תיקון), התשמ"ו-1986 המונח לפניכם, יש 14 סעיפים. הסעיף היחיד החדף מביניהם הוא סעיף 14, כי הוא עוסק בהוראה שתפקע ב-30 בספטמבר, ורוצים שאפשר יהיה להאריך תקפה. הוראה זו אומרת שתאגיד בנקאי יכול להמשיך לשלוט בתאגיד שאסור לו לשלוט בו בעצם עד יום 30 בספטמבר 1987.

מעשה שהיה כך היה: היו ארבע שנים עם סמכות למפקחת על הבנקים להאריך את התקופה והיא האריכה בשנה וחצי. עכשו היא אינה רוצה להאריך יותר. היא רוצה שזה יבוא מכוח החוק.

מיחר הוראות החוק, ולאפשר לוועדה להביא לפני המל"א הוראה זו בלבד  
על-מנת: להאריכה מ-30 בספטמבר 1986 עד 30 בספטמבר 1987.

י. צבן:

למה להפריד?

א. דמביץ:

כדי שלא תצטרך לדון עכשו בכל 13 הסעיפים האחרים. יש עכשו דבר  
מיידים. הדברים האחרים טובלים דיחוי עד אחרי הפגרה.

היו"ר ע. סולודר:

נשמע את נציג בנק ישראל, מר הרצברג.

מ. הרצברג:

ב-1981 חוק הבנקאות (רישוי) הכניס תפיסה חדשה לגבי הבנקאות בשני  
מישורים, זה היה חוק שקבע נורמות חדשות לבנקאות, והוא קבע את הכלל,  
שבנקים צריכים לעסוק רק בבנקאות. הבנקים עצמם נאסר עליהם לעסוק בעניינים  
סאינם בנקאיים ועניינים בנקאיים מוגדרים בחוק. זה מישור אחד.

במישור השני נקבע באיזה תאגידים אסור לבנקים לשלוט, חברות  
סאינן חברות בנקאיות.

א. ויינשטיין:

נאסר עליהם לשלוט בחברות סאינן בנקאיות?

מ. הרצברג:

כן.

תמונת המצב ב-1981 היתה שפרט לקונצרן דיסקונט, שבו נעשתה הפרדה  
בין הקונצרן הבנקאי והלא-בנקאי, שאר הקונצרנים הגדולים, לאומי ופועלים  
והמזרחי, ואולי גם כמה בנקים קטנים, היו בשליטתו חברות לא-בנקאיות בהיקף  
כספי רציני.

אני לא הייתי באותה תקופה בבנק ישראל, אבל כפי שנמסר לי, כבר  
בעת הדיונים בוועדת הכספים הבנקים עוררו את השאלה, איך מעבירים חברות,  
כי זה קשור בטאלות מס הכנסה ושאלות אחרות. לכן נקבעו שלוש שנים ליציאת  
הבנקים מעסקים סאינם בנקאיים ונקבעו 4 שנים להפרדה בין העניינים הבנקאיים  
והלא-בנקאיים. אמרו שב-4 השנים תגיש הממשלה הצעת חוק לגבי מיסוי והפנייה  
לביח"ה-המספט כדי לאפשר לבנקים למכור את אחזקותיהם בתאגידים לא בנקאיים.  
לב"ל, לדוגמה, יש חברת מגדל וחברות גדולות אחרות.

בנק ישראל הכין טיוטת הצעת חוק, ואנו הגענו לשלב של פארה-חקיקה כבר  
לפני שנתיים, אבל בטל האירועים שהיו - מטבר מניות הבנקים וועדת בייסקי,  
שמטוס מה עד היום אינני מבין מדוע הורתה להפסיק את הטיפול בהצעת חוק זו -  
עד היום הנושא לא הגיע לידי גמר. היו דיונים בממשלה והיו מחשבות שונות  
בממשלה.

כל עוד הנושא היה על הפרק, המפקחת על הבנקים היתה מוכנה להאריך  
לתקופות קצרות. כאשר נראו שנושא זה לא ייגמר בקרוב, הממשלה מציעה להאריך  
את החוק לשנה, אחרת אנו הופכים את הבנקים לעבריינים, והם אינם מסוגלים  
למכור את החברות האלה.

י. צבן:

השאיפה הנצחית שלנו לנוחות, תביא אותנו לחוקק כל חוק שדוחה את

ההכרעה הקטה ודוחה את הדיון הבעייתי ובלאו הכי יש המשך להברית שאמרת. לכאורה נוצר דימוי שיש דיון במסקנות ועדת בייסקי גם ברמה של ועדת שרים של הממשלה וגם ברמה של הועדה לעניני בקורת המדינה של הכנסת, וכולנו מצפים שיצא מזה משהו, ובמסגרת זו גם הטיפול בהיבט זה יהיה יותר יעיל.

אני חייב לומר שמה שמטריד אותי איננו הצד הפורמליסטי אלא הצד המהותי. היתה קונספציה שהיתה מונחת מאחורי חקיקה זו ועד כמה שאני מבין קונספציה זו היו לה שתי תכליות: תכלית אחת - למנוע סיכונים של הבנקים על-ידי הסתבכות בעסקים אחרים שאינם בנקאיים, ואנלי אינם מאפשרים פיקוח של מערכת הפיקוח על הבנקים; והתכלית השניה - למנוע צבירת כוח רבה מדי בידי גורמים מעטים מדי.

אינני יודע אם אתה יכול להעריך, אבל היה כדאי שמליהו בעל מידע ובעל סמכות יאיר את עינינו ויאמר: אילו תיקונים אלה שישנם כאן, או הכוונות האמתיות של המחוקק, היו מתגשמים הלכה למעשה לפני משבר מניות הבנקים, האם היה בהם כדי למנוע משבר זה?

מ. הרצברג:

זה היה יותר גרוע, כי אז הבנקים לא היו יכולים - - -

י. צבן:

כאשר אתה קורא ב"דברי הכנסת" את הדיון בכנסת על חוק הבנקאות (וישוי) והוא התחיל ב-1979 ונגמר ב-1981, הרי במשך שנתיים דברו חברי הכנסת - רק המלה "ויסות" לא הייתה - במליאת הכנסת נגד הפעילות הזאת, התריעו נגדה והראו איך היא סותרת את החוק שעמד להחקק.

עקרונית אני בעד הפרדה זו כדבר מהותי, לא רק כדבר פורמליסטי. אני חושב שמוכרחים לשים סייגים לצבירה של עצמות כלכליות, בייחוד במדינת ישראל, וגם במקומות שזה ציבורי, בנק לאומי שבידי ההסתדרות הציונית ובנק הפועלים שבידי חברת העובדים וההסתדרות. ההסתדרות עברה את הפרשה של סולל-בונה ופיצול הסמכויות. מוכרחים לעשות מאמצים שלא יהיו ריכוזי עצמה כלכלית.

מ. הרצברג:

אתה מציע לחברת העובדים למכור את בנק הפועלים?

י. צבן:

חברת העובדים פיצלה את סולל-בונה. אני מציע לא לרכז עצמה בידי מוסד אחד ולא בידי איש אחד.

א. ויינשטיין:

אני מבין שבנק אחד מילא אחרי ההוראות.

מ. הרצברג:

הוא עשה זאת עוד לפני חקיקת החוק.

א. ויינשטיין:

זאת אומרת, שבנק דיסקונט בנוי מספר שנים לפי הוראות החוק?

מ. הרצברג:

כן.

א. ויינשטיין:

ולמרות זאת קרה מה שקרה?

מ. הרצברג:

כן .

א. ויינשטיין:

בנק אחד נהג לפי הקונספציה הזאת, עשה את ההפרדה, הקים את אי.די.בי.

אי.די.בי. שולט על בנק דיסקונט והוא שולט על המערכת. מסחבר שגם אם נהגו לפי הקונספציה, אין לזה משמעות. אם בנק דיסקונט מילא אחרי הקונספציה, והמערכת עובדת מבחינת השליטה בצורה שעבדה קודם, למה לאשר את החוק? אני בעד האיטור, אבל אין לכך משמעות.

מ. הרצברג:

אנו איננו עומדים בחוק שקובע קונספציה כזו או אחרת. זה היה ב-1981.

זה לא נכון שאי.די.בי. שולט בבנק דיסקונט. נכון מה שאמר חבר-הכנסת צבן שאם בקבוצת אי.די.בי. חברת ביטוח מסתבכת, יש לכך השפעה על כל הקבוצה. הדבר שעליו צריך לסמוך הוא, שבנק דיסקונט לא יהיה חשוף מדי. כאשר הוא מחזיק מניות שליטה בחברה, הוא איננו יכול להרשות לעצמו שחברת-בת זו תפשוט את הרגל. אם משפחת רקנטי תגייס כספים לאי.די.בי., תבורך, אבל זה לא קשור לבנק דיסקונט.

נכון שקונספציה זו מעוררת בעיות מלכתחילה, כי זו איננה קונספציה מושלמת. הקונספציה הזאת יושמה בארצות-הברית ב-1984. וגם שם היא לא הצליחה. הם חילקו כל כך את המערכת שהיום יש כבר נסיגה מהקונספציה הזאת.

במדינת ישראל יש בעייה שקשה להגיד לחברות-האם וגם לבנקים, שכל השליטה בבנק צריכה להיות בידי גוף בנקאי, כי אז צריך להוציא את בל"ל מההסתדרות הציונית ואת בנק הפועלים מחברת העובדים ואת בנק דיסקונט ממשפחת רקנטי.

אני אינני חושב שהפרדה זו קשורה לויסות המניות לטוב או לרע. הויסות נבע הרבה פחות מפעולות בנקאיות של הבנקים ויותר מפעולות של הבנקים כחברות שעשו מנפולציות כחברות. נכון הוא שצריך להגביל את הבנקים גם בפעולות ישירות ולמנוע חטיפתם לסיכונים. לכן אנו מבינים חוק מקיף. אנו נמצאים בטלבים מתקדמים של הכנת החוק המקיף שיסדיר כל נושא הבנקאות, בעיקר מהיבט הסיכונים.

היו"ר ע. סולודר:

האם הבינותי נכון שהבקשה להפריד סעיף 14 מהצעת החוק מבוססת על כך כי הוא אינו קשור לכל החוק, אלא להוראה שתקפה עומד לפוג ב-30 בספטמבר?

א. שלום:

מניות השליטה באלסינט הן בידי בנק דיסקונט.

א. דמביץ:

בידי א. די.בי.

א. שלום:

בנק המכבד את עצמו לא ירצה שחברה הקשורה בו תפשוט את הרגל. לכן

באה ההצעה בענין ההפרדה. אם כך הדבר, אני מציע שנאריך את סעיף 14 ב-6 חדשים ולא בשנה, כדי לאלץ את הממשלה להגיש הצעת חוק.

ת. פנחסוביץ:

מר הרצברג, הקונספציה של בנק ישראל לגבי הפרדת עסקים, היא עדיין בשלב של ועדת שרים, זו עדיין איננה הצעת חוק ועדיין לא אושרה על-ידי הממשלה וכל הויכוח על אי. די. בי. ודיסקונט הוא עוד מוקדם. הדיון על הפרדת עסקים יגיע לוועדה, ואז ידונו כיצד המחוקק חושב שצריך להפריד את העסקים של הבנקים. היום אין הפרדת עסקים של הבנקים, כיוון שוועדת ביסקי עכבה את כל הדיונים והציעה להוציא מהבנקים גם עיסוקים אחרים, כמו: ייעוץ, קרנות נאמנות וקופות גמל, וקיימת ועדת שרים שדנה בהמלצות ועדת ביסקי, תגובת הצעת חוק שתדיר את כל הנושא. לכן לא יספיקו לנו לא שלושה חדשים ולא ששה חדשים. גם כאשר נבוא עם הצעת חוק, גם אז יצטרכו לתת שהות להפרדת עסקים ולא יעשו זאת מהיום למחר.

י. צבן:

כמה פעמים ישבה ועדת השרים לענין דו"ח בייסקי?

א. שלום:

פעם אחת.

ת. פנחסוביץ:

הישיבה האחרונה הייתה ערב יציאת שר האוצר לחו"ל.

גם המשפטנים שיצטרכו לנסח את החוק, יצרכו שהות. בנק ישראל הביא לממשלה הצעה להאריך בשנתיים, והממשלה קיצצה לשנה. אמרנו להם שזה לא יספיק. אם יקצצו עכשו ל-6 חדשים, נצטרך לבוא עוד פעם ולבקש הארכה נוספת. אם תהיה הצעת חוק לפני תום שנה, אחרי 9-10 חדשים, לא נעכב אותה, נביא אותה לפני תום מועד השנה.

היו"ר ע. סולודר:

אני מבינה שמה שמוצע הוא להאריך סעיף 14 בשנה, והגב' פנחסוביץ אומרת שאז החוק ממילא יגיע.

ת. פנחסוביץ:

אני מקווה.

היו"ר ע. סולודר:

וטוב תהיה לנו אפשרות להתייחס לנושא. אני מציעה להאריך סעיף 14 בשנה.

ש. עמר:

לדעתי, גם בעוד שנה לא יבואו עם הצעת חוק. כך נראים הדברים לפי קצב עבודתה של ועדת השרים ומקובלת עלי הבעייתיות של ביצוע המלצות ועדת ביסקי. אילו הייתי חש שיט רוב להארכת סעיף 14 ל-6 חדשים בלבד, הייתי תומך בזה, אפילו מתוך ידיעה שתקופה זו לא תספיק, אבל רק כדי שהדבר יהווה תמריץ לשבת על המדוכה. אני אסחפק בכך אם יתחייבו לפנינו שבעוד ששה חדשים ידווחו לנו בכתב מצביעה שלב נמצאים הדברים.

ת. פנחסוביץ:

אנחנו נדווח. הוועדה זכאית לבקש זאת לא כתנאי אלא כדבר בפני עצמו.

י. צבן:

בערב פסח ידווחו.

ג. שפט:

אני תומך בהצעת חבר-הכנסת עמר. קראתי שהוועדה לעניני בקורת המדינה

עומדת לדון בהמלצות הענייניות של דו"ח בייסקי.

י. צבן:

היא דנה בהן.

ג. שפט:

בזמנו נאמר, שועדת הכספים היא הפורום לדיון בנושא זה והוועדה לענייני בקורת המדינה היא הפורום לדיון במסקנות האישיות. אני רוצה להפנות תשומת לבו של היושב ראש הקבוע של הוועדה לעניין, כי לא יתכן ששתי ועדות ידונו באותו נושא.

היו"ר ע. סולודר:

אני רוצה לסכם, על דעת כל החברים, שאנו מאשרים סעיף 14 לחוק הבנקאות (רישוי)(תיקון), התשמ"ו-1986 כפוף לדיווח של נציג האוצר תוך חצי שנה.

ת. פנחסוביץ:

אני מקבלת על עצמי לדווח.

היו"ר ע. סולודר:

הגב' פנחסוביץ מקבלת על עצמה לדווח לוועדה.

באשר להערתו של חבר-הכנסת שפט, אנו כבר חצי שנה אומרים שנדון בהמלצות הענייניות של ועדת בייסקי.

א. שלום:

בחרנו ועדת משנה.

היו"ר ע. סולודר:

הועדה נבחרה לקבוע סדרי הדיון. אני מצטרפת להצעתו של חבר-הכנסת שפט, שמיייד עם חידוש העבודה הסדירה של הכנסת, יקויים דיון בנושא זה.

מ. הרצברג:

יש לי בקשה לוועדה: שאר הוראות החוק אינן דחופות, אבל יש בהן תיקוני חשובים והייתי מבקש שלא לעכב את הדיון בהן.

היו"ר ע. סולודר:

אני מעמידה להצבעה את ההצעה לבקש מהכנסת להפריד הוראת סעיף 14 מיתר הוראות החוק ולאפשר לוועדה להביא לפני המליאה הוראה זו בלבד על-מנת להאריכה מ-30 בספטמבר 1986 עד 30 בספטמבר 1987.

ה צ ב ע ה

ההצעה לבקש מהכנסת להפריד הוראת סעיף 14 מיתר הוראות החוק ולאפשר לוועדה להביא לפני המליאה הוראת חוק זו על-מנת להאריכה מ-30 בספטמבר 1986 עד 30 בספטמבר 1987 נתקבלה

א. דמביץ:

אחרי שהדבר יאושר בכנסת, הועדה תצטרך לדון דיון פורמלי בסעיף זה.

חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 69), התשמ"ו-1986היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לנושא הבא בסדר-היום:  
 חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 69), התשמ"ו-1986.  
 נמצאת אצנו משלחת של לשכת רואי חשבון המבקשת להביא הסגותיה  
 לסעיפים 29 ו-44 להצעת החוק. נשמע אותם.

ש. רונאל:

על-פני השטח סעיף 29 נראה סעיף אכיפה כדי להבטיח שהנהלת החשבונות  
 כוללת את כל ההכנסות. ובאמת למה לא לתת בידי אנשי המס את הכלים הנאותים  
 כדי שיוכלו להבטיח הנהלת חשבונות נכונה? אנו שותפים לרצון זה בלי שום  
 ספק. אבל סעיף זה איננו רק סעיף אכיפה. סעיף זה יורד לשרשם של הדברים.  
 ואין לי ספק שטמונה בסעיף זה סכנה חמורה לתשלום מס אמת. ואני אומר זאת  
 בכל האחריות, ואסביר את דברי.

הפגיעה של סעיף זה היא לא בעסקים גדולים ולא במפעלים גדולים.

הפגיעה של סעיף זה היא דווקא בעסקים הקטנים והבינוניים ודווקא בעסקים  
 שפועלים ביושר ובתום לב. סעיף זה אינו פוגע באלה שאנו מגדירים אותם  
 כמעלימי מס. הוא פוגע דווקא באלה שפועלים בתום לב. מה שכאוב שחוזרים  
 בדייקנות מדהימה על אותם דברים, אותם דברים בדיוק, שהיו משגים חמורים  
 בעבר, וכבר היו כאלה בתולדות המס. ואני מלווה את מס הכנסה מיום הולדתו.  
 ודברים אלה חוקנו בעבודת נמלים עד שהגענו למתכונת של ניהול חשבונות כפי  
 שהיא כיום. ואולי זו מערכת החקיקה מהבודדות שמחזיקה מעמד והיא תקפה  
 וטובה מעל 10 שנים על אף כל התהפוכות.

מה היה בעבר? היו לפני שנים "הוראות ניהול חשבונות". ואז היתה  
 שרשרת פסקי דין של בתי-המשפט, שאנו קוראים לה "שרשרת פיינר", זו היתה  
 שרשרת של אסקלציה כאשר אמרו: אין חשיבות בכלל אם אדם מנהל חשבונות  
 נכון, ואין חשיבות אם פעל בתום לב, זו ההוראה, זה החוק, יש למלא אותו.  
 לא מילאו אחרי החוק, הספרים פסולים. וזה לקח 10 שנים של עבודה כדי להגיע  
 למערכת הוראות ניהול חשבונות, שראשית תואמת את טיב העסקים והיקפם - עסקים  
 בינוניים וקטנים - וזה לקח הרבה זמן עד שהתקנה תקנה 32 האומרת דבר  
 פשוט, שאם היתה סטייה מההוראות, אבל היא לא מהותית לקביעת ההכנסה, או  
 כפי שהיום כתוב לגביית המס, זה לא מהווה עילה לפסילת הספרים. בראש וראשונה  
 צריך להיות דו"ח אמת. זו המטרה של כל החקיקה. מטרת החקיקה היא לא לחפש  
 נאשמים אלא להגיע לדו"ח אמת, וזאת עשו שתי השורות הללו של תקנה 32.

אני רוצה להזכיר לחברי הוועדה את הסטטיסטיקות שיצאו ממס הכנסה

בשנים 1973, 1974 ו-1975. והסטטיסטיקות אמרו, "שמאלה החייבים בהנהלת  
 חשבונות פחות מ-10% ניהלו חשבונות. ואם אצמצם את הדברים לבינוניים ולקטנים,  
 הרי זה פחות מ-5%. ופתאום, זה לא לקח יותר משלוש שנים, 100% מנהלים חשבונות  
 זו לא עבודה של האוצר, וזו לא תוצאה של "האגרוף", אלא זו תוצאה שהצלחנו  
 לשכנע, חברי ואני, שהופענו באסיפות, שמי שרוצה לשלם מס אמת והוא רוצה  
 הגנה נאותה, הנהלת חשבונות נכונה מטמשת הגנה נאותה.

י. צבן:

אתם הלכתם לכל ה- - -

ש. רונאל:

עבדך הנאמן הלך מעיר לעיר לאסיפות של סוחרים והסביר את ההוראות.  
 הוראות ניהול חשבונות כולן נכתבו בזמנו בכתב יד. והלכתי לאסיפות סוחרים

ואמרתי: אם תנהלו הנהלת חשבונות זה ישמש הגנה במשפט. עצם המחשבה שהוא יכול לנהל רשום לפי כללים שהוא יכול לחיות אתם, וזה משמש הגנה במשפט, הביאה אותו לנהל חשבונות. ואז האוצר עשה נסיון מעניין: הוא קבע שנה-שנתיים בהן מי שניהל חשבונות לפי הכללים יקבלו את הדו"ח שלו.

לאחר שנחנו הגנה נאותה לנישום שניהל חשבונות, הרשינו לעצמנו, האוצר והועדה, להחמיר עם מי שעבר על ההוראות הלליות. הסברנו שמי שספריו נפסלו מפסיד כל ההטבות הניתנות על-פי חוקים אחרים - חוק עידוד התעשייה (מסים), חוק עידוד השקעת הון וחוקים אחרים.

אנו הצגנו לפניכם שורות בודדות מפסיקה שהיתה בשנים האחרונות על-פי סעיף 145(ב) וזה מדהים לראות עד כמה זהה פסיקה זו ל"פסיקת פיינר" בחקופה הקודמת.

בערעור אזרחי פ.ש. נתניה נגד אברהמזון(עליון) מיום 27 בינואר 1983 קובע בית-המשפט: "תוצאת הערעור אינה חלויה בטאלה אם היתה כוונה להעלים מס - - -".

כלומר, בית המשפט אמר: נכון שאין כוונה, אבל את הספרים הוא פסל. ובפסק-הדין האחרון, שלא היה ספק שהחקבול נרשם, אבל מבחינה משפטית פסלו את הספרים.

אפשר לומר, כי הבאתי את כל הפסיקה לגבי כל אלה שהגיעו למשפט, ואיפה כל אלה שלא הגיעו למשפט? זו טענה נכונה. אבל אלה שלא הגיעו למשפט, לגביהם אין שום בעייה בחקיקה הקיימת לפסול את הספרים. הדבר היחיד שיכול לעמוד לו להגנה הוא, אם יוכיח שהדבר לא השפיע על המס. לגבי אלה שלא הגיעו למשפט, יש סעיפים בחקיקה הקיימת. לגבי אלה שהגיעו למשפט, ברוב המקרים, זו החלטת בית-המשפט.

אני חייב להסב תשומת לבכם, שגם השופטים הרגישו אי-נוחות בפסיקה. בעמוד השני של הציטוט שהגשתי אני אומר: "ניתן לקרוא בין השורות אי נוחות של בית המשפט, כמעט בכל פסקי הדין. בעמ"ה 54/79 אומר השופט:

"למרות זאת הרי במכלול הנסיבות יתכן לראות את הפנקסים כבסיס נאמן לעריכת שומה בסוף שנת המס".

כל אחת מהפסיקות נגמרת בהמלצה. השופט הרגיש שזה לא הוגן, אבל הוא חייב לפסול את הספרים לפי החוק. באחד מפסקי הדין נאמר דבר מעניין: "מהטעמים הנ"ל אין מקום לפסול ספרי החשבונות בפרט כשמשמעות הפסילה היא כי אין כל טעם להמשיך ניהול חשבונות עד סוף אותה שנת מס". למה לנהל חשבונות, אם הספרים בין כה וכה נפסלו.

אני אינני קולט איזה מדגם זה, איזו הסתברות זו, אם מדובר בתעודת משלוח אחת או בתקבול אחד מתוך עשרות אלפים. 1 ל-100,000 זה מדגם שעליו הולכים לפסול ספרי נשומים? ויש נישומים שאיכפת להם טפוסלים את ספריהם.

המסר של סעיף זה לציבור הוא מסר שהאוצר אינו מעוניין בהנהלת חשבונות. הוא מעוניין בפסילת הספרים כדי לתת למנגנון סמכות אכיפה. אני מכיר את האנשים שמטפלים בזה. אין לי ספק, שזו לא כוונתם. אבל זה לא חשוב מה הכוונה, חשוב מה המסר המחקבל, כי מה יגיד האדם: הכל בסדר וחופסים אותי על איזו שכחה?

א. ויינשטיין:

מה ההצעה שלכם?

ש. רונאל:

בהוראות הקיימות יש כל האלמנטים הדרושים. ההצעה שלנו היא לבטל סעיף 145ב.

א. ויינסטיין:

מה ההצעה המעשית שלכם?

י. שטראוס:

אני מבקשים שלושה דברים: האחד - שהוועדה תמליץ על הקמת ועדה צבורית או ועדת משנה של ועדת הכספים שתבחן את עצם הצדקה לקיום סעיף 145ב. הדבר השני - לא לחוקק את התוספות המתבקשות הפעם.

היו"ר ע. סולודר:

למחוק את הסעיף?

י. שטראוס:

כן. והנימוקים: סעיף 7(4) בא לצמצם בנוסחו המוצע את אפשרות הערעור של הנישום רק תוך 60 יום מיום שטוענים שלא רשם תקבול. את זה אנו מציעים למחוק.

לגבי סעיף 7(3)ב), אנו סבורים שכל הרחבה של הסעיף לגבי טובין פנוסף לחקבולים, בטעות יסודה. אם אפשר למצוא בדוחק איזו הצדקה לנושא החקבולים, כי החקבולים הם חלק ממערכת ניהול החשבונות, הרי אין כל הצדקה להוסיף את נושא הטובין. הטובין אינם חלק חלק ממערכת ניהול החשבונות. לכן הנישום יכול לעשות טעות בתום לב. וכפי שאמר מר רונאל, איפה שאין תום לב, אין צורך בסעיף 145ב. זה סעיף שמתאים למדינות בעלות מטטר אחר.

סעיף משלים לסעיף זה, הוא סעיף 9(2), שהוא תיקון סעיף 216, והוא בא לקבוע תוספת שהדעת אינה סובלת קיומה בספר החוקים, והתוספת היא: "לא רשם מתן שירות שהוא חייב לרשמו". שיבו לב, לא כתוב: לא רשם את ההכנסה ממחן השירות, אלא "לא רשם מתן השירות".

אתן דוגמה: אם בית ספר צריך לרשום תלמידים, והוא רשם את התלמידים ואת החקבולים, אבל אם באיזה מקום שמו של תלמיד לא רשום, הספרים פסולים. בבית-ספר לנהיגה, אם תעלים רשם את כל ההכנסות, אבל לא רשם שמו של תלמיד, הספרים פסולים. מי שלא נתן שובר רחיצה וסיכה, וכן רשם בקופה הרושמת, זו תהיה עבירה פלילית לפי סעיף 9(2).

י. צבן:

מה אתם מציעים?

י. שטראוס:

לא לקבל סעיף 9(2). לחלופין, אם מסיבה כלשהי אתם מקבלים סעיף זה לפחות לעשות הרמוניזציה ולמחוק כאן מה שלא נמצא בסעיף 145ב, זאת אומרת אי-רישום מתן שירות למרות שברשמה ההכנסה.

א. קרשנר:

לגבי סעיף 145(ב) לשכת החשבונאים ויועצי מס מוסמכים מציעה להוסיף, כי במידה ובספרי החשבונות של העסק נרשם רישום ראשוני כגון: חשבונות, תעודת משלוח וכדומה, לא יראו באי-רישום תקבול על עסקה זו עילה לפסילת ספרים לפי סעיף 145(ב).

הנישום הוציא חשבונית על מכירת הטובין. לאחר תקופה קיבל את החמורה ולא הספיק להוציא קבלה על החקבול. במקרה זה נעשה רישום ראשוני על גבי החשבונית ואין מקום לפסול את ספריו."

לגבי פרק 29, סעיף 158(א) הם מציעים מתן סמכות לפקידי השומה לאשר במקרים מיוחדים ארכה להגשת הדו"ח לאחר הגשת ההשגה. (לא תמיד בידי המערערת הנתונים הסופיים להגשת הדו"ח תוך מועד הגשת ההשגה)."

א. שלום:

בדיון על תיקון מס' 69 לפקודת מס הכנסה קבענו ועדת מטנה שבראשה עמד חבר-הכנסת חיים רמון, ואמרנו שכל ההצעות הללו תובאנה לפני ועדת המטנה והיא אשר תדון בהן.

א. קרשנר:

בישיבה הקודמת סוכם שמליאת הוועדה תדון.

א. שלום:

אני מבין שעיקר הטענה של לשכת רואי החשבון היא לא לגבי טובין אלא לגבי מתן שירות בסעיף 44.

י. שטראוס:

אנחנו אמרנו שאם אפשר להרחיב לגבי אי רישום תקבולים, אין מקום להרחיב לגבי אי-רישום טובין. לאפשר פסילת הנהלת חשבונות בגלל תנועת טובין, זה ערוב שאינו במקומו. אנו ערים לכלכלה השחורה במדינה. אבל אין שמץ של קשר בין השניים. כל מי שנחפס עם טובין לא רשומים, אין צורך להפעיל לגבי סעיף 145. סעיף 145 בא ליצור מצב שהאיש חסר הגנה, גם אם זה נעשה בחום לב. וזה מה שהופך את המדינה לשוק אחד. מחזירים את המדינה לסנות החושך.

י. צבן:

מר רונאל, אתה הצגת את ענין הסטיה פפורצולת ניהול החשבונות. יש סטיה שולית ולא משמעותית של אי-רישום תקבול, של אי-רישום סכום קטן. השאלה היא, האם כאשר הוכח בעליל שמדובר בפרט שולי, מס הכנסה פסל את הספרים, גם אם כל השאר היה בסדר?

ש. רונאל:

כן. יש גם פסיקה כזאת.

י. צבן:

כאשר בא פקח ורואה מישהו לא דופק את החקבול במכונה, יש שתי אפשרויות ושתיהן סבירות: אפשרות אחת, שרגע לפני קיבל האיש טלפון שהחמיר מצבה של אשתו בבית החולים, והמחשבה שלו לא היתה נתונה לזה, וזה היה בחום לב; ויש אפשרות שנייה, שזו דרך העלמה, שהוא רוסם כל חקבול שלישי. במקרה הראשון זה חקבול אחד מתוך 10,000 ובמקרה השני זו שיטה.

אין אתה רוצה שמערכת מס הכנסה, שאין חובעים ממנה למנוע העלמות מס, תיצור את ההבחנה בין שני המקרים האלה?

א. ויינשטיין:

כאשר אנו דנים בשאלה של ניהול ספרים והיחסים בין הנישומים ובין מס הכנסה, השאלה שלי היא מה קורה היום, כאשר האינפלציה היא בשיעור נמוך, כאשר אדם מגיע עם הספרים ופקיד השומה אומר לו: ההכנסה שאתה מדווח עליה

אינה סבירה, אתה רשמת הכנסה איכס, כל האחרים בענף, נניח ענף הרצענים, הצהירו על "ווי", האם זה נטען על החוק? איך זה עובד?

האם כאשר פקיד השומה אינו מקבל את הדו"ח של הנשום, משום שההכנסה באוחו ענף גבוהה יותר, יכול הנישום לטעון: אם אתם לא מקבלים את ההכנסה שלי לפי הספרים ואתם מעלים את השומה, גם ההוצאות שדיווחתי עליהן אינן סבירות. אני הגשתי הוצאות של 5%, אני רוצה שתכירו לי בהוצאות של 30% כמו בכל הענף.

לגבי פסילת ספרים בשל אי-רישום תקבול, אני הבאתי דוגמה של רופא שניים שאני מכיר את יושרו. הוא עבד ופתאום קיבל טלפון ולא רשם תקבול, ועל תקבול אחד שלא רשם, היו לו בעיות שנמסכו שנים. השאלה שלי היא, איך אנו גורמים לכך, שנשומים שהרישומים שלהם לא נכונים ישלמו כפל-כפלים, ואלה שאצלם אי-רישום תקבול נעשה בתום לב, ספריהם לא יפסלו?

ג. שפט:

אחד מההסברים לתיקון המוצע הוא, שלגבי פסילת ספרים יש אפשרות לערער תוך 60 יום. הייתי רוצה לשמוע מאנשי לשכת רואי החשבון מה המצב לגבי ערעורים, כמה ערעורים מתקבלים ומה יחסכם לענין הערעור תוך 60 יום.

היו"ר ע. סולודר:

בטרם נשמע תשובות נציגי לשכת רואי החשבון, נשמע את נציב מס הכנסה, מר יאיר רבינוביץ.

י. רבינוביץ:

סעיף 145 הוא סעיף חמור. אבל מדברי נציגי לשכת רואי החשבון נוצר הרושם כאילו כל פסילות הספרים הן לאלמנות ויתומים שפעלו בתום לב. המצב הוא שונה. כולנו חיים בתוך עמנו, הולכים ברחובות, מסתובבים בחנויות ויודעים כמה רושמים וכמה לא רושמים ואיזה תום לב יש בזה.

אנחנו הסתובבנו ברחובות בשנים האחרונות והציבור הבין את המסר.

מ-16% פסילות ירדנו ל-3%.

פסקי הדין שהביא מר רונאל, אלה הם פסקי דין במקרים קיצוניים. רוב פסקי הדין אינם מסוג זה. הביאו קטע שאינו משקף. ואנו יכולים להביא פסקי דין שיגידו ההפך.

אבל היות והנושא חמור - - -

היו"ר ע. סולודר:

יש לך סטיסטיקה?

א. ויינשטיין:

מה זה משנה? ואם יש 5% של האוכלוסיה שהחוק אינו נותן להם הגנה?

י. רבינוביץ:

כאשר יש לנישום נימוק למה לא לפסול את הספרים, קבעה לשכת רואי החשבון מנגנון ערשד אדמינסטרטיבי לפני פקיד השומה למה הפסילה היא מסוג הפסילות שלא צריך למצות את הדין. אבל עובדה היא שהשיטה לא סגורה, יש ערעורים.

י. צבן:

כמה פסלחם?

י. רבינוביץ:

הרבה. הולך המבקר שלנו ברחוב ומצלם חמונת מצב והוא מביא אותה לאחראי לניהול ספרים והוא מפעיל שיקול דעת. ואז יכול הנשום להפעיל את המנגון של ערעור אדמינסטרטיבי לפני פקיד השומה ולבקש לבטל את הפסילה. הוא אינו מרוצה, הוא הולך לבית המשפט.

הבעייה היא שהסעיף הוא סעיף חמור, ואנו יודעים איך מערכת בתי-המשפט סתומה. אמר שר המשפטים שהוא מזועזע ממה שקורה במערכת המשפטית מבחינת מס הכנסה. בסך הכל הסעיף חמור ואנו אומרים שהוא חמור. אבל מה שהוצג על-ידי לשכת רואי חשבון הוא הצגה חד-צדדית. יש מקרים חריגים, אבל יחד עם זה אנחנו יודעים את המצב בשטח, וזה כלי להתמודדות עם המצב.

גם אחרי שנפסלו הספרים יש שומה שצריך להצדיק אותה. בכל מקרה השומה לא יכולה להיות בלתי-סבירה.

לגבי מתן שירות, אנו מקבלים את עמדת לשכת רואי החשבון.

היו"ר ע. סולודר:

לגבי סעיף 44 אפשר לסכם שנציב מס הכנסה מקבל את פניית לשכת רואי החשבון לגבי מחיקת המלים "או לא רשם מתן שירות שהיה חייב לרשמו".

לגבי סעיף 29, תיקון סעיף 145ב, אתם רוצים להשיב?

ש. רונאל:

אני רוצה להציע הצעה קונקרטית. אני מציע בסעיף 145(ב) להוסיף משפט שמחננה את הפסילה כאשר לא רשם תקבול שהיה חייב לרשום בנסיבות. שלפיהן רשאי פקיד השומה לסרב לקבל חשבונות כאמור בסעיף 130(ב). זאת אומרת, הוא לא יכול לפסול רק משום שלא רשם תקבול כדבר עצמאי, אלא הוא לא רשם תקבול בנסיבות.

אני רוצה לציין שאנו מחייבים בכל לשון של חיוב עבודת השדה של מס הכנסה. אנו חושבים שתצפיות ובדיקות בשטח ובדיקה פיזית בשטח, הן יותר חשובות מאשר בדיקת הספרים. מה שאנו שוללים הוא הסדר שקבע החוק והסקת המסקנות. הוראות ניהול חשבונות נותנות מלוא האפשרות לפסול ספרים ולהוציא שומות לא פחות מאשר סעיף 145(ב). סעיף 145(ב) מאפשר מצב לפיו היום מצאתי שלא נרשם תקבול, מחר אני פוסל את הספרים.

לכן אנו מציעים שסעיף 145(ב) יוכפף לכלל ההוראות של ניהול חשבונות וייאמר שסעיף 145(ב) יופעל בנסיבות שלפיהן רשאי פקיד שומה לפסול ספרים על-פי השומה.

לשאלתו של חבר-הכנסת צבן, לפקיד השומה יש תפקיד מעין-שיפוטי לקבוע מה היה בתום לב ומה לא. במקרה אחד אמר בית המשפט שצריך היה לעשות בדיקה נוספת לפני פסילת הספרים. יכול להיות שכאשר מוצאים אי-רישום צריך לבדוק את הספרים כדי לדעת אם זה דבר חריג, כמו במקרה של אותו רופא שנים, שהזכיר חבר-הכנסת ויינסטיין, או שזו שיטה.

לשאלתו של חבר-הכנסת ויינסטיין, כיצד פועלים הדברים, סחר-מכר קיים, אבל ניהול החשבונות נותן דבר אחד בידי הנישום - הוא מעביר את חובת ההוכחה על פקיד השומה. ואם נוהלה הנהלת חשבונות נאותה, בדרך כלל

אפשר להבין מה קרה שיט לנטום הכנסה נמוכה מסל שכנו. כבר היו מקרים  
ספורים היו תקינים ונקבעה שומה אחרת.

היו"ר ע. סולודר:

מאחר והסעיף שאנו דנים בו איננו סעיף טכני וגם הדיון בו לא  
היה דיון טכני, ומאחר שהתברר שהנייר הלבן הגיע לחברי הוועדה רק שלשום -  
והצעות של לשכת רואי החשבון הועלו בישיבה היום, בדרך כלל מגישים לנו  
הצעות בכתב, וכיוון שלסעיף אחד נתקבלה פניית לשכת רואי החשבון, אני מציעה  
היום לא להכנס לדיון בסעיף השני. אני מציעה שלשכת רואי החשבון תמציא  
לנו בכתב את הצעותיה והערותיה לתיקון מס' 69.

א. ויינשטיין:

היום בא אדם לפקיד השומה עם ספרים מסודרים. האם יש בידי פקיד  
השומה האפשרות לומר לו: זה לא סביר, אני מעלה לך את השומה, למרות שהספרים  
מסודרים?

ש. רונאל:

יש אפשרות.

א. ויינשטיין:

לפי איזה סעיף?

ש. רונאל:

לפי סעיף 145(3).

י. שטראוס:

הנושא חורג מסעיף 145. כמות הסחר-מכר לפי סעיף 145 היא קטנה.  
ואולם סעיף 145 יוצר נורמה שאתה בחזקת חסר-הגנה. לא יכול להיות שאם  
עליתי לרגל לפקיד השומה ומצאתי חן בעיניו הוא בא לקראתי, ואם לא מצאתי  
חן בעיניו - לא.

יש הסכם בין מס הכנסה ולשכת רואי החשבון והוא פועל בשטח והוא פועל  
לא רע. אבל נקודת המוצא היא, שהנטום עולה לרגל לפקיד השומה ושם לא תמיד  
הוא מוצא אוזן קשבת. ומתברר שלעתים דמו הפקר, וזאת שעה שברוב פסקי-הדין  
נאמר: שוכנענו בחום לבו של הנטום.

נטום שתפסו אותו על חט, לא הולך לבית-המשפט. מתי הולך נישום  
לבית-המשפט? כאשר הוא לא רשם תקבול משום ש"כאבה לי הרגל" או "לא שמתי לב".

א. ויינשטיין:

יש זכות ערעור?

מ. קפוטה:

על גובה השומה יש זכות ערעור, על פסילת פנקסים לפי סעיף 145  
אין ערעור.

ש. רונאל:

זכות הערעור על גובה השומה אינה שווה ולא כלום. ברגע שהופעת  
לפני בית-המשפט ללא ספרים, אתה חסר הגנה לחלוטין.

ש. עמר:

אין לי ספק שסעיף 145 הוא מהותי ולא הייתי מייעץ לוועדה לדון בו  
בחפזה. הייתי מציע לקבל הצעתו של מר שטראוס להעבירו לוועדת המשנה לעניני  
מסים או להקים ועדת משנה מיוחדת, כי הסעיף הוא כבר מאד. ואם היום כאשר

אנחנו נמצאים כאן ששה חברי הכנסת ולא עלינו באוקטבות, אם יידון הסעיף כאשר כל חברי הוועדה יהיו נוכחים, אני משוכנע שלא נדון בו לגופו של ענין. אני מציע להפסיק עכשו את הדיון ולבדוק את האפשרות להעבירו לוועדת המשנה או להקים ועדת משנה מיוחדת.

ע. עלי:

אני מצטרף להצעתו של חבר-הכנסת עמר, אבל אין צורך בוועדת משנה מיוחדת, ועדת המשנה הקיימת תטפל בסעיף זה.

אני אינני מקבל את עמדת מס הכנסה שהמדובר במקרים מעטים. כל אדם הוא עולם מלא. מה שאני הייתי מבקש בנושא זה הוא, שמצד אחד לא תהיה הפקרות, אבל מצד שני מקרים כאלה לא יחזרו. הבינותי ממר שטראוס שההסכם בין ליכת רואי החשבון ובין מס הכנסה פועל. השאלה שלי היא, האם אפשר להביא הצעה לנגן את ההסכם בתקנות, כדי שזה לא יהפך לעלייה לרגל לפקיד השומה.

היו"ר ע. סולודר:

אני מנצלת את סמכותי כיושבת ראש ומקבלת את ההצעה להעביר סעיף 145 שהוא סעיף מורכב מאד לוועדת המשנה לעניני מסים.

אני מודה לחברי המשלחת של לשכת רואי החשבון ומאחלת לכם שנה טובה.

י. שטראוס:

אם מותר לנו, אנו מברכים את כנסת ישראל וחבריה בשנה טובה.

היו"ר ע. סולודר:

ועתה נדון בסעיפי הצעת החוק כפי שהם מופיעים בנוסח הלבן.

א. דמביץ:

אני נתבקשתי לעבור על סעיפי הצעת החוק מבחינה אחת בלבד - האם אפשר לאשר שהוראות המוצעות הן הוראות טכניות ופשוטות כל-כך שלא יעלה על הדעת שיהיה בהן דיון מהותי. אני מצאתי שלושה סעיפים שאני יכול להעיד עליהם את הדבר הפשוט הזה. כל השאר שבערימת הסעיפים הזאת הם ענינים שהם קלים או חמורים אבל הם מהותיים.

נוסף לזה אני מבקש להעיר שתי הערות: הערה אחת - בעקבות תיקון מס' 72 לחוק הביטוח הלאומי מצאנו שצריך להתייחס לחוק הביטוח הלאומי, לפקודת החברות ולפקודת פשיטת רגל;

הערה שניה - יש גם תוספת לסעיפים אלה בענין חוק מס שבה מקרקעין, שתוגש לפניכם בהמשך הישיבה.

הסעיפים שהם טכניים הם: סעיף 18 להצעת החוק שהוא סעיף 5 במסמך שלפניכם, סעיף 26 להצעת החוק שהוא סעיף 6 במסמך וסעיף 51 להצעת החוק שהוא סעיף 12.

בסעיף 51 להצעת החוק, שהוא סעיף 12 במסמך, ההצעה היא להוסיף בחוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 66), החשמ"ה-1985 (6), בסעיף 10(ב), בסופו, את המלה "ואילן".

ההצעה של האוצר היא, שסעיפים אלה יתוספו לתיקון מס' 72 ויצורפו אליו כאשר החוק יונח על שולחן הכנסת. זה הוועדה צריכה להחליט שהיא רוצה.

י. רבינוביץ:

זה הוחלט בישיבה הקודמת.

א. דמביץ:

כבר היתה אלי פנייה מהממונה על הכנסות המדינה, מר ברוך, האם אפשר לצרף את זה לתיקון 72. הגישה של הוועדה עכשו - אפשר לצרף.

היו"ר ע. סולודר:

אם חברי הוועדה מקבלים דבריו של מר דמביץ, שסעיף 18 להצעת החוק, שהוא סעיף 5 במסמך, יסעיף 26 להצעת החוק, שהוא סעיף 6 במסמך וסעיף 51 להצעת החוק שהוא סעיף 12 במסמך, הם סעיפים טכניים בלבד, אנחנו נאשר אותם. האם זה מקובל עליכם?

קריאות:

כן.

א. ויינשטיין:

לא קבלתי חשובה לגבי ההוצאות. לא יתכן שמי שפקיד השומה לא הכיר בדו"ח שלו, למרות שניהל ספרים תקינים, וקבע לו שומה גבוהה על-פי המדגם של הענף, לא יקבל את ההוצאות על-פי הנהוג לגבי אותו ענף.

מ. קפוטה:

בינואר השנה אשרתם תקנות לפי סעיף 16. בדיעבד באו אנשים ואמרו שהתקנות שאושרו הן אולטרא ווירס.

י. צבן:

אנו חייבים לאשר את התקנות.

י. רבינוביץ:

הוועדה כפתה עלינו את התקנות. עכשו מתברר שהתקנות אינן על-פי החוק, ואנו רוצים שהן תהיינה על-פי החוק.

ג. שפט:

אני רוצה לשאול את אנשי מס הכנסה: חבר שהפקיד כספים באגודה חקלאית עם הצטרפותו, כאשר הוא פורש, יש בעייה. האם זה מכוסה או לא?

י. רבינוביץ:

כן, כי זה צודק.

י. צבן:

אם זה צודק, יש עוד הרבה דברים צודקים. בשעתו דיברתי עם מר ברוך ומר רבינוביץ על מקרה שעובד מקבל הלוואה ממעביד ומחזיר בערכים נמוכים.

י. רבינוביץ:

במישור הפרטי - פטור.

י. צבן:

כאשר מעביד מחזיר לעובד חוב בערכים נמוכים?

י. רבינוביץ:

הלנת שכר פטורה.

היו"ר ע. סולודר:

אנו מקבלים את ההערה של חבר-הכנסת ויינשטיין, וכל שלושת הסעיפים שהזכרתי, אנו מאשרים.

סעיפים 18, 26 ו-51 להצעת החוק א ו ר ו

ת. פנחסוביץ:

הנוסח אינו מקובל עלינו.

היו"ר ע. סולודר:

אנו מייפים כוחם של היועץ המשפטי לוועדה, מר דמביץ, והיועצת המשפטית של משרד המשפטים, הגב' פנחסוביץ, לעבור על נוסח הסעיפים.

אנו עוברים לסעיף 1 במסמך שלפנינו - סעיף 2 להצעת החוק.

י. רבינוביץ:

כל גוף צבורי, שאינו חייב במס, לפי סעיף 3(ז), חייב במס בשיעור של 100% על "הוצאות עודפות". התעורר ספק אם מי שדינו כדין המדינה, שאינה חייבת במס על הוצאות עודפות, גם הוא אינו חייב. אנו מבקשים להבהיר, שגם מי שדינו כדין המדינה חייב במס על הוצאות עודפות.

היו"ר ע. סולודר:

מקובל. אנו מאשרים סעיף 1, שהוא סעיף 2 להצעת החוק.

סעיף 1 - סעיף 2 להצעת החוק - א ו ר ו

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לסעיף 3, שהוא סעיף 6 להצעת החוק.

י. רבינוביץ:

אנו מעבירים את זה לסעיף על שינוי הריבית.

א. דמביץ:

יהיו שינויי נוסח, אבל העקרון מיטיב עם הניסוח.

ג. שפט:

בקטר לסעיף 7, יש לי הצעה לתיקון טכני. בחוק כתוב שאפשר לשנות את השומה או לפי בקשת האוצר או לפי בקשת האזרח בשלושה מקרים. במקרה אחד - כאשר נתגלתה טעות-סופר. אני מציע שגם אם הייתה טעות סתם, אם מטעם האזרח ואם מטעם האוצר, יהיה אפשר לשנות את השומה.

י. רבינוביץ:

צריך למחוק את המלה "סופר" ואז חישאר "טעות".

היו"ר ע. סולודר:

אנו מקבלים את ההצעה למחוק "סופר" ולהשאיר "טעות".

אנו עוברים לסעיף 4, שהוא סעיף 16 להצעת החוק.

י. רבינוביץ:

בסעיף 4, שהוא סעיף 16 להצעת החוק, אנו מציעים לתקן סעיף 66 לפקודה. סעיף 4(1) אנו מבקשים לאשר. נושא המסמרות העברנו מהאחד לסני וזה יחול גם על האשה. סעיף 4(2) אנו מבקשים למחוק.

היו"ר ע. סולודר:

אם מקובל על החברים ההצעה למחוק סעיף 4(2), נאשר את סעיף 4(1) סעיף 4, שהוא סעיף 16 להצעת החוק, תוך מחיקת סעיף 4(2) א ו ש ר

היו"ר ע. סולודר:

סעיף 5, שהוא סעיף 18 להצעת החוק, אישרנו.  
סעיף 6, שהוא סעיף 26 להצעת החוק, אישרנו.  
סעיף 7, שהוא סעיף 29 להצעת החוק, העברנו לוועדת המשנה לעניני מסים.  
אנו עוברים לסעיף 8, שהוא סעיף 131 להצעת החוק.

י. רבינוביץ:

היום על חובות מס משלמים המדד פלוס 4% או ריבית של 60% לשנה, הגבוה מביניהם. אנו מציעים למחוק "הגבוה מביניהם" והריבית תהיה המדד פלוס 1% לחודש.

י. צבן:

המדד פלוס 1% לחודש, זו הקלה לניטום, וזה תמריץ שלא לשלם מס.

י. רבינוביץ:

בא הניטום ואומר: אתם לוקחים ריבית שהיא ריבית-נשך. בפועל איננו יכולים לגבות ריבית הרבה מעל למדד.

ג. שפט:

לגבי החחולה, החחולה לגבי השנה החקלאית צריכה להיות 1985.

י. רבינוביץ:

אי אפשר לעשות זאת, כי גם קבלנו וגם החזרנו. אבל אמרנו, לגבי מי ששנת המס שלו חקלאית, להוריד. יש הוראת ביצוע.

היו"ר ע. סולודר:

אנו מאשרים סעיף 8, שהוא סעיף 131(1) להצעת החוק.

סעיף 8, סעיף 131(1) להצעת החוק, א ו ש ר

היו"ר ע. סולודר:

סעיף 9, שהוא סעיף 44 להצעת החוק, העברנו לוועדת המשנה.

ת. פנחסוביץ:

סעיף 9(1) נובע מפסק-דין של השופטת בן-פורת.

היו"ר ע. סולודר:

אנו מאשרים סעיף 9(1).

סעיף 9(1) א ו ש ר

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לסעיף 10, שהוא סעיף 47 להצעת החוק.

י. רבינוביץ:

אנו מציעים שבני זוג, בתקופה שהם חיים יחד, יהיה כל אחד מהם

זכאי לקבל פ. ה. ה. על השומה של בן-זוגו.

היו"ר ע. סולודר:

לגבי גבר זה היה קיים חמיד.

אנו מאשרים סעיף 10.

סעיף 10, סעיף 47, להצעת החוק א ו ש ר

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לסעיף 11, שהוא סעיף 52 להצעת החוק.

י. רבינוביץ:

לפי הסעיף הקיים, הודעות פקיד השומה חייבות להיות חתומות על-ידו.

היום, בעידן הדיגיטלי, צריך לרדת מזה. חתימה של המחשב מספיקה. היום אנו מוסיבים בחורים במשכורת נמוכה שמוסיפים חתימה על הודעות המחשב.

ע. עלי:

אחרי הכל המחשב הוא מכונה. אני מכיר את הדבר הזה מהיבט אחר

וממסגרת אחרת. שם כאשר מוציאים חיובים צריך לעשות בדיקות לוגיות ומתברר שיש טעויות שגורמות לקשיים ובעיות שאי אפשר להתגבר עליהם. לכן אני מבקש לדעת מה המטרה שלכם.

מ. קפוטסה:

על דירשות חטלום גם היום אין צורך בחתימה בידו של פקיד השומה.

פה מדובר על דרישה לקבלת פרטים. לדוגמה, דרשנו פרטים על מלאי. המחשב הוציא 100,000 הודעות. והיינו צריכים להממין אנשים לחתום עליהן. זה איננו החשבון, זו איננה הודעת החטלום, זו רק דרישה להגשת הצהרת מלאי או הצהרת הון.

י. רבינוביץ:

היום מסמיכים אנשים לחתום והם חותמים. אנו רוצים שהמחשב יחתום.

היו"ר ע. סולודר:

אנו מאשרים סעיף 11, שהוא סעיף 50 להצעת החוק.

סעיף 11, סעיף 50 להצעת החוק, א ו ש ר

היו"ר ע. סולודר:

סעיף 12, שהוא סעיף 51 להצעת החוק, אישרנו.

אנו עוברים לסעיף 13, שהוא סעיף 53 להצעת החוק.

י. רבינוביץ:

גם בסעיף זה לגבי חוק מס שבח מקרקעין אנו מציעים: הפרטי הצמדה וריבית - המדד פלוס 1% לחודש.

היו"ר ע. סולודר:

אנו מאשרים סעיף 13, שהוא סעיף 53 להצעת החוק.

סעיף 13, סעיף 53 להצעת החוק, א ו ש ר

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לסעיף 14, שהוא סעיף 54 להצעת החוק.

י. רבינוביץ:

גם בסעיף זה לגבי חוק מס רכוש וקרן פיצויים אנו מציעים הפרטי הצמדה וריבית - המדד פלוס 1% לחודש.

היו"ר ע. סולודר:

אנו מאשרים סעיף 14, שהוא סעיף 54 להצעת החוק.

סעיף 14, סעיף 54 להצעת החוק, א ו ש ר

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לסעיף 15 - תחילה ותחולה.

י. רבינוביץ:

בסעיף 15(א) במקום שכתוב: "תחילתם של סעיפים 2 ו-8 החל בשנת המס 1987" אנו מציעים לכתוב: החל ב-1 בינואר 1987. בשאר הסעיפים התחילה כפי שמוצע.

היו"ר ע. סולודר:

אנו מאשרים סעיף 15 בתיקון שהוצע על-ידי נציב מס הכנסה.

סעיף 15, בתיקון שהוצע על-ידי נציב מס הכנסה, א ו ש ר

י. צבן:

גברתי היושבת ראש, בענין הפטור ממס על הפרטי הצמדה אני רושם הסתייגות.

א. ויינשטיין:

אנשי המכס ומס ערך מוסף העלו בוועדת המטנה לעניני מסים בעייה הגורמת לסתימת המערכת שלהם. על-פי החוק הקיים, הם חייבים להוכיח כוונה להתחמק מחשלום המס. הם מבקשים כי תיעשה הפרדה ולגבי אלה שאי אפשר להוכיח כוונה להתחמקות, תהיה סנקציה. אני מבקש שתבדק אפשרות להכניס סעיף בענין זה לחוק.

היו"ר ע. סולודר:

אי אפשר להכניס את זה לחוק אגב אורחא. אנחנו איננו מצביעים היום על תיקון מס' 69. הוצאנו סעיפים מסויימים מתיקון מס' 69. הנושא שאחה מעלה הוא רציני, ואני בעדו, אבל הוא לא היה כלול בסדר-היום. הדיון בתיקון 69 לא נסתיים. יש עוד טורה של סעיפים שאנו צריכים לדון בהם. הנושא

יובא לדיון במסגרת תיקון מס' 69 מייד לאחר הפגרה.

א. ויינסטיין:

האם אפשר לצרף סעיף בענין זה לחוק אחר או שזה חייב להיות תיקון בפני עצמו?

היו"ר ע. סולודר:

אתה תבדוק עם מר דמביץ, אם אפשר לצרף סעיף בענין זה לתיקון מס' 69 או שתגיש הצעת חוק נפרדת.

כל הסעיפים במסמך שלפנינו סיכמנו.

קביעת מס הכנסה ( שיעור הקנס על פיגור בתשלום מקדמות), החשמ"ו-1986  
(מכתבו של שר האוצר מיום י"ט באב החשמ"ו-24.8.86)

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לנושא הבא:  
קביעת מס הכנסה ( שיעור הקנס על פיגור בתשלום מקדמות), החשמ"ו-1986.  
דברי הסבר יביא נציב מס הכנסה.

י. רבינוביץ:

החוק קובע שעל אי-תשלום מקדמות במועד ישולם קנס בשיעור 1.5% לטובע. משלמים את הקנס 1.5% לטובע צמוד אחת לרבעון.  
עקב הירידה באינפלציה אנו מציעים להוריד שיעור הקנס ל-1% לטובע, החל מיום 1 באפריל 1986.

בישיבה הקודמת נשאלנו למה לא נוריד את שיעור הקנס ל-0.7% כמו בביטוח הלאומי? בבית הדין הלאומי המצב הוא כזה, מתאריך ההודעה לתשלום עד יום התשלום יש 0.7% ובנוסף לזה מוטלים הפרשי הצמדה. כך שבסך הכל הקנס של 1% מקביל לשיעור הקנס של הביטוח הלאומי.

ע. עלי:

אני מתנגד לזה. אני חושב שקנס של 1% לטובע הוא הרבה מאד.

היו"ר ע. סולודר:

עד התיקון המוצע הקנס הוא 1.5% לטובע.

ע. עלי:

אני מבקש שיהיו הצעה על שיעור קטן יותר.

י. רבינוביץ:

4% לחודש זה הרבה? זה ללא הצמדה.

ע. עלי:

אני מציע 1% לרבעון מוצמד.

י. רבינוביץ:

זה בקנס לא הקרן. הקנס הוא פומינלי, לא צמוד.

היו"ר ע. סולודר:

חבר-הכנסת עלי, אני רוצה להציע לך, שנאשר את התיקון ולאחר הפגרה, אם חרצה, תגיש הצעת תיקון.

ע. עלי:

ברגע שמאשרים, לא יביאו יותר הצעה אחרת.

היו"ר ע. סולודר:

אחה חגיט הצעה תיקון.

א. ויינסטיין:

הביטוח הלאומי כבר חצי שנה עובד עם קנס של 0.7%.

י. צבן:

עם הצמדה.

א. ויינסטיין:

אני מציע לאשר את התיקון הזה לשלושה חדשים.

י. רבינוביץ:

ואחרי שלושה חדשים יחזרו לקנס של 1.5%?

היו"ר ע. סולודר:

הנציב שמע את עמדתנו.

י. רבינוביץ:

התיקון הוא מאפריל 1986.

היו"ר ע. סולודר:

אנו מאשרים את הורדת הקנס על אי-חשלום מקדמות מ-1.5% ל-1%,

החל מיום 1 באפריל 1986.

קביעת מס הכנסה ( שיעור הקנס על פיגור בחשלום מקדמות),  
החשמ"ו-1986 אושרה

צו הריבית ( שילוני שיעורים) (תיקון מס' 5), החשמ"ו-1986  
צו מס ערך מוסף ( קביעת שיעור ריבית) (תיקון מס' 4), החשמ"ו-1986  
(מכתב שר האוצר מיום ו' באלול החשמ"ו-10.9.86)

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לנושא הבא:

צו הריבית ( שינוי שיעורים) (תיקון מס' 5), החשמ"ו-1986

צו מס ערך מוסף ( קביעת שיעור ריבית) (תיקון מס' 4), החשמ"ו-1986.

דברי הסבר יביא נציב מס הכנסה, מר רבינוביץ.

י. רבינוביץ:

היום הריבית על-פי צו הריבית היא 36%. אנחנו מציעים לרדת ל-24%

לשנה.

ג. שפט:

כולל הרשויות המקומיות?

י. רבינוביץ:

לא, ברשויות המקומיות השיעור נמוך יותר.

מ. דר-זיו:

על הסדר חטומים ברשויות המקומיות אנו מציעים 18% במקום 24%.

י. רבינוביץ:

ברשויות המקומיות היה שיעור המס על הסדר תשלומים 30% ואנו מציעים עכשו 18%.

י. צבן:

מדוע לא ייטמר העקרון של הצמדה פלוס 1% לחודש?

א. שלום:

אם יש לי חוב של 1000 שקל למס הכנסה, ואני עושה הסדר של ארבעה תשלומים מחשבים את הריבית לפי 1.5%. אם יש הצמדה, התשלום גבוה יותר.

היו"ר ע. סולודר:

אנחנו נצביע.

י. צבן:

מה זאת אומרת נצביע? אני מבקש התייעצות סיעתית. הצטבר חוב של 1000 שקל, אם אתה מטיל עליו ריבית של 24% לשנה, והאינפלציה תהיה יותר גבוהה, הוא ירוויח.

היו"ר ע. סולודר:

אנחנו מצביעים.

ה צ ב ה

צו הריבית (שינוי שיעורים) (תיקון מס' 5), התשמ"ו-1986 - א ש ר

צו מס ערך מוסף (קביעת שיעור ריבית) (תיקון מס' 4),

התשמ"ו-1986 - א ש ר

חבר-הכנסת א. ויינשטיין נמנע

חבר-הכנסת י. צבן הצביע נגד

פדיון מוקדם מלווח מרצון - חברת ששון חוגי בע"מ  
(מכתבו של שר האוצר מיום כ"ו באב התשמ"ו-31.8.86)

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לנושא הבא בסדר-היום:

פדיון מוקדם מלווח מרצון - חברת ששון חוגי בע"מ.

י. צבן:

אני מבקש לדחות את הדיון בנושא זה.

היו"ר ע. סולודר:

על-פי בקשת חבר-הכנסת יאיר צבן אנו דוחים את הדיון.

חקנות הקצבאות (פיצוי בעד איחור בתשלום) (גמלאות המוסד לביטוח לאומי) (תיקון מס' 4), התשמ"ו-1986

(מכתבו של עו"ד ש. בריצמן, המוסד לביטוח לאומי מיום ו' באלול התשמ"ו-10.9.86)

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לנושא הבא בסדר-היום:

חקנות הקצבאות (פיצוי בעד איחור בתשלום) (גמלאות המוסד

לביטוח לאומי) (תיקון מס' 4), החשמ"ו-1986.

דברי הסבר תביא הגב' רטוביץ.

ר. רטוביץ:

חוק הקיצבאות (פיצוי בעד איחור בחטולם) נחקל ב-1983 וקבע מספר גימלאות המסתלמות על-פי חוקי המדינה וחוק הביטוח הלאומי, וקבע את הכללים וההסדרים לחטולם פיצוי בשלושה מקרים: המקרה הראשון - כאשר אדם מתעכב בעצמו בהגשת התביעה, אבל הזכות לגימלה קיימת טרם הגשת הבקשה. לדוגמה, קיצבת זקנה, אדם יכול להגיש את הבקשה באחור, אבל הזכות לגימלה בגיל 65 נשמרת. חוקים נוספים - חוק נכ"ר ויפוח הנאצים, חוק נרדפי הנאצים וחוק נפגעי פעולות איבה, בכל החוקים האלה, כאשר עצם האירוע והנכות מקנים את הזכות לאזרח, אפילו אם הוא טרם הגיש את התביעה.

החוק נתקבל בעקבות המלצה של בית-המשפט העליון כאשר החברר שהוגשה תביעה על-ידי נכת רדיפות, הנאצים באחור של למעלה מ-20 שנה וכאשר בית-המשפט נאלץ לפסוק לה הפרטי הצמדה וריבית, וכאשר היה ברור לבית-המשפט שבסיטואציה שנוצרה אין לו דרך לפעול אלא במסגרת החוק, וכיוון שבמקרים כאלה יש חטולם גדול ובבת-אחת, וזו הכבדה חקציבית על המטרד המבצע את החוק, ובמקרה של חוק הביטוח הלאומי - - -

א. שלום:

מה אתם מציעים?

ר. רטוביץ:

שני מקרים נוספים: כאשר רשות מוסמכת אינה מטפלת בזמן בתביעה ומשלמת באחור או כאשר בתום לב נדחתה התביעה והתביעה הוגשה לבית-המשפט. אלה 3 המקרים בהם מדובר.

לגבי חוק הביטוח הלאומי, התעוררה בזמנו השאלה, האם לכלול אותו במסגרת החוק או לא. בעקבות המדיניות הכוללת של האחדת הפיצוי למי שמפגרים בחטולם, הוחלט שגם חוק הביטוח הלאומי יכלל. וגם אם משלמים ביטוח לאומי באיחור ינתן פיצוי בשל פיגור בחטולם, והפיצוי יהיה זהה, וזאת כדי שלא להפלות בין מי ששילם דמי ביטוח, שיהיה במצב טוב ובין מי שקיבל את האחריות לחטולם על-פי חוק נכ"ר ויפוח הנאצים. הואיל ועל-פי חוק הביטוח הלאומי מסתלמות גם גימלאות לפי הכנסה, הוסמך שר העבודה והרווחה לקבוע כללים מיוחדים כאשר מדובר בגימלאות המחושבות לפי ההכנסה - נכ"ר עבודה וגימלאות מילואים.

בעקבות הסמכות שהוקנתה לשר העבודה והרווחה הותקנו חקנות הקובעות פיצוי אם ביצוע החטולם היה חדשיים מאז יום הגשת התביעה. וכאן אני רוצה להסביר שזה לא יום הגשת התביעה בפועל; כלומר, אם אנו נמצאים היום ב-25 בספטמבר, ויש עילת חביעה היום והאדם יגיש את התביעה ב-28 בספטמבר, יום הגשת התביעה הוא ה-1 בחודש של החודש שבו הוגשה התביעה. המשמעות היא, שאם חוגש תביעה גם ב-30 בספטמבר, לענין חוק הפרטי הצמדה, אנו ניקח את ה-1 בספטמבר, והמשמעות היא מדד נוסף שהיה ב-15 בספטמבר. כלומר, אם עד ה-1 בנובמבר לא חטולם לו הגימלה, יקבל פיצוי מה-1 בספטמבר. אם מיטהו מגיש תביעה במחצית חודש דצמבר, זה יכול להיות פחות מחדשיים, בין 31 יום ל-45 יום. במקרה זה הוא יקבל את הפיצוי גם אם לא תפו 60 יום.

י. רטוביץ

באשר לחקנות, מאז 1984 החקנות מוארכות מדי פעם, וקבלנו מלכתחילה

ארכה עד מרס 1985, מתוך מחשבה שמא החקנות לא יענו על הצרכים והדרישות ויהיה צורך לתקן. בתקופה שנחבל החוק והוחקנו החקנות היתה אינפלציה דוהרת ולא היה ברור אם הכללים שנקבעו בחקנות יתאימו לשיעורי האינפלציה. כדיעבד נחברר שבחקופה שחלפה המוסד נערך ומיכן את תגמולי המילואים ודמי הפגיעה והיום מסך הזמן שהאדם מחכה עומד על 20 יום.

י. צבן:

וכאשר קורות תקלות?

ר. רטוביץ:

לגבי קצבאות המחושבות לפי הכנסה נקבע הכלל של חדשיים, כאשר זה נע בין 31 יום ל-45 יום. זאת אומרת, עשוי להוצר מצב שאדם סיים מילואים ב-25 לספטמבר הגיש תביעה ב-28 לחודש, יראו לפי הוראות החוק כאילו הוגשה התביעה ב-1 בחודש, ואם התגמולים ישולמו לו ב-2 בנובמבר, הוא כבר זכאי לפיצוי.

הסיטואציה שיחלפו חדשיים תהיה רק אם הוא מגיש את התביעה ב-1 בחודש, ב-1 בכל חודש, ואנו נשלם לו, בתום החודש השני.

י. צבן:

מה יקרה לגבי אדם שחייב לביטוח הלאומי? יש תקנה 7.

ר. רטוביץ:

אבהיר זאת. תקנה 7 לתקנות הביטוח הלאומי התייחסה לסיטואציה אחרת. כאשר החברר ששולמו דמי ביטוח נמוכים מההכנסה, נדרשו הפרטי הצמדה ללא קנסות.

י. צבן:

ההצמדה המלאה חלה על כל התקופה?

ר. רטוביץ:

תקנה 7 בוטלה בעקבות התיקון לחוק הקובע, שהמוסד מוסמך להתקין תקנות לגבי גימלאות והפרטי דמי ביטוח הנובעים מהפרטי יומה. ואמנם נקבעו כללים שנדונו בוועדת העבודה והרווחה ואושרו על-ידה. ונקבע כלל זה, שהחשלום גם לחיוב וגם לשלילה, החזר גימלאות או קיצוץ כנגד מה שיגיע לנו, הם לפי אותם כללים.

התקנות הוארכו לאחרונה ב-6 חדשים, כי היתה בקשה של נציגת ההסתדרות להוציא חוק הביטוח הלאומי מהתוספת לחוק פיצוי בעד איחור בחשלום. נציג המוסד לביטוח לאומי, עו"ד בריצמן, הבהיר שעל החוק ממונה שר האוצר. באותה ישיבה של הוועדה, בה הוארכו התקנות נדרשנו לקבוע תיקונים. בישיבה שקדמה לאותה ישיבה נקבע, שניפגש עם נציגת ההסתדרות. הוצאה תקנה 7 והועברה לתקנות המיוחדות של חישוב הפרטי שומה.

אני מבקשת להאריך את החקנות ללא הגבלת חוקף, כי עד היום לא

היתה הערה על דרך החישוב או על התקנות לגופן. יש טענה לגבי עצם קיומו של חוק הביטוח הלאומי בתוך התוספת. אני חוזרת ואומרת, שהחוק נחקק בתקופה של אינפלציה דוהרת. אינני משדכנעת שהחוק היה נחקק בלימים אלה. אני חושבת שהתקנות עכשו מעניקות למבוטחים פיצוי הולם.

היו"ר ע. סולודר:

נשמע את נציגת ההסתדרות, יהודית נחמן.

י. נחמן:

חוק זה נוגד את כל התפיסה של הביטוח הלאומי. היתה פה נכונות מצד חברי הכנסת לפעול לתיקון החוק והתקנות כאחד. באחת הישיבות אמר יושב ראש הוועדה, שיזמין את שני הסורים - שר האוצר ושר העבודה והרווחה - לדיון בנושא. אבל שום דבר לא נעשה. לא יתכן שהמדינה תנהג לגבי הביטוח הפרטי בדרך אחת ולגבי הביטוח הסוציאלי בדרך אחרת.

אנו באים עכשו לפני ועדת הכספים כדי להסב תשומת הלב לנושא הזה. לא יתכן שלא יימחק חוק הביטוח הלאומי מהתוספת לחוק. שר העבודה והרווחה רוצה שלא נטרוד אותו ולכן הוא מבקש להאריך את התקנות ללא הגבלת זמן. זה אמצעי לחץ, אנחנו לא נוכל לתת ידנו לכך.

שאלו אותנו, מדוע איננו פועלים כדי שתוגש הצעת חוק פרטית לכנסת. אנחנו יודעים מה גורלן של הצעות חוק פרטיות. אם הממשלה רוצה, תגיש הצעת חוק שעל-פיה יוצא חוק הביטוח הלאומי מהתוספת לחוק ומהתקנות.

תקנות אלו, שהן כל-כך חשובות למבוטחים, אינן מובאות בפני שום פורום צבורי של המוסד לביטוח לאומי.

לגופה של הבקשה לאשר הארכת התקנות, תמיד מביאים את התקנות להארכה ברגע האחרון, בשעה ה-12, והאיום הוא: אם לא תאשרו, לא ישלמו. תמיד מביאים הארכת התקנות ברגע האחרון, כדי ללחוץ עלינו.

המצב לפני חקיקת החוק היה יותר טוב מאשר יזור חקיקתו.

י. צבן:

זה לא הייתי אומר.

י. נחמן:

לאחר פסק-הדין של בית-המשפט העליון היה חייב המוסד לביטוח לאומי לשלם.

י. צבן:

פסק-הדין לא חייב, הוא המליץ על שיקול דעת.

היו"ר ע. סולודר:

מה את מציעה?

י. נחמן:

הפעם אני מציעה לאשר הארכת התקנות לשלושה חדשים, ואני מציעה שוועדת הכספים תמליץ לפני משרד האוצר לתקן את החוק והתקנות, כדי שהדברים יהיו חלק של חוק הביטוח הלאומי ויובאו לפני המוסדות הציבוריים של המוסד לביטוח לאומי.

א. דמביץ:

אני מבקש מהוועדה ומכל אורחיה להפריד בין החוק ובין התקנות. לכל הפחות למען הבהירות אני עדיין חושב שיש להסתדרות רעיון לתיקון התקנות במסגרת החוק. אם יש, אני מבקש להעביר את ההצעה הזאת אלינו ואל המוסד לביטוח לאומי, כדי שאפשר יהיה לדון בדבר לגופו במסגרת החוק הקיים.

ב. אם החוק הקיים - כפי שאני יודע - לא רק בעיניך אינו מוצא חן, יש שיטות לתקן את החוק. אבל השיטה האומרת שאם המצב יהיה יותר גרוע, הוא

יהיה יותר טוב, לא הוכיחה את עצמה. אני עדיין חושב שאם רוצים להיטיב את המצב צריך להציע דבר קונקרטי בצנורות המקובלים, כדי שאפשר יהיה לדון בו.

### י. צבן:

החוק הזה שיפר את המצב הקיים גם אחרי פסק-הדין של בית-המשפט העליון, כי פסק-הדין היה בגדר המלצה שעל-פיה ניסה לפעול בצורה חלקית היועץ המשפטי של המוסד לביטוח לאומי. והחוק שיפר, אבל הוא נתן גושפנקא לעיוות בלתי-נסבל.

בעת הדיון בחוק הבאתי דוגמה איך אפשר לנסל נכה עבודה מ-34% מדמי הפגיעה שמגיעים לו על-פי החוק, כי עד שהועדה הרפואית בדקה ובשל העיכוב בבית-הדין לעבודה עבר זמן. הדבר הפשוט הוא שיהיו שוויון והדדיות בין המבוטח והמבטח לגבי כל ההחשבונות וכשם שהמבוטח חייב בהצמדה לגבי כל החובות, המבטח צריך להיות חייב בהצמדה מלאה לגבי המובטח. אם לא היתה אינפלציה, המבוטח היה מקבל את המגיע לו. אם אתה מנצל את האינפלציה, אתה מנצל את הנכה.

בוועדת המשנה לתלונות הציבור של הוועדה לעניני בקורת המדינה בדקנו תלונה של נכה צה"ל שלפי החוק הקיים קיבל 1% מהסכום שהיה מגיע לו בערכים ריאליים, כי הסיפור של הויכוח אם הוא זכאי או לא, נמשך הרבה שנים. אחרי שנים רבות, כאשר זכה אחרי מאבק שעלה לו המון כסף, הוא קיבל 1% בערך הריאלי ממה שהיה מגיע לו, וזה על-פי החוק והוא אינו יכול לעשות שום דבר.

יזמת חקיקה פרטית היתה. אני פעמים תציתי להכניס את הדבר לחוק ההסדרים לשעת חירום במיץ המדינה, אבל חברי הכנסת הצביעו לפי מכונת ההצבעה.

כאשר יגאל כהן-אורגד היה יושב ראש ועדת המדינה ידנה בחוק ושלמה לורינץ היה יושב ראש ועדת הכספים והלכתי להדבר איתם, מה היתה התשובה? התשובה היתה, שעלולים לבוא תביעות של נכי רדיפות הנאצים שתלכנה אחרת 40 שנה, ואז יש בעייה של הוכחות. אמרתי: בסדר, תפרידו את הביטוח הלאומי. אבל הם ניצלו את זה כדי לחבר יחד ולא היה הגיון לחבר את חוק הביטוח הלאומי לחוקים האחרים, כי המוסד לביטוח לאומי הוא רשות נפרדת.

אני מציע שבשני הדברים, פיצול החוק והוצאת חוק הביטוח הלאומי, אנו ננסו יזמה פעילה כדי לעשות את הדברים. אני הייתי מציע לדחות עתה את אישור הארכת התקנות, אבל כדי לא לפגוע ברוטרציה אני מטכיס להצעה להאריך את התקנות בשלושה חדשים.

### ד. רטוביץ:

החוק הוא חוק של המדינה, וחמבה על שר העבודה והרווחה להתקין תקנות; לא מסמכותנו לשנות את החוק. במסגרת סעיף אחד אנו רשאים להפעיל תקנות. על החוק הזה ממונה שר האוצר. והעובדה שמדי פעם מאשרים הארכת התקנות לתקופות קצרות עלולה לגרום לכך שמדי פעם, בשל סיטואציות אלו או אחרות, אנו עלולים להמצא ללא תקנות.

החוק כולל את הביטוח הלאומי במסגרת התוספת לא במקרה. העקרון יעומד מאחורי זה הוא, שלא יעלה על הדעת שמבוטחי הביטוח הלאומי יקבלו פיצוי גבוה מזה שמקבל נכה צה"ל ויש לתת פיצוי שווה ואחיד.

### א. שלום:

אני מציע שלא נאשר את ההצעה להאריך חוק התקנות ללא הגבלת זמן.

### היו"ר י. סולודר:

בעקבות דברי נציגת הביטוח הלאומי ונציגת ההסדרות ברורים עני

דברים: האחד, שתוקף התקנות יפוג ב-30 בספטמבר השנה; והשני - יש חוק סאליבא דכל חברי הכנסת אינו מחאים לתקופה של היום. והשאלה היא, מהי הדרך לזרז תיקון החוק? אי-הארכת התקנות תרע את המצב ולא תביא לזרז תיקון החוק. אני אישית מוכנה להצטרף ל הצעה להאריך את התקנות בשלושה חדשים.

ג. שפט:

כיוון שאנו נמצאים בפגרה, אולי נאריך את התקנות בששה חדשים?

היו"ר ע. סולודר:

אני מוכנה להאריך את התקנות בששה חדשים ואף אחד אינו מונע מאתנו לנקוט יזמה ולהביא לשינוי החוק תוך תקופת ששת החדשים.

אני מעמידה להצבעה את ההצעה להאריך תקנות הקצבאות (פיצוי בעד איחור בחטלום) (גימלאות המוסד לביטוח לאומי) (תיקון מס' 4) בששה חדשים, עד ה-31 במרס 1987.

ה צ ב ע ה

ההצעה להאריך תוקף תקנות הקצבאות (פיצוי בעד איחור בחטלום) (גימלאות המוסד לביטוח לאומי) (תיקון מס' 4), התשמ"ו-1986 בששה חדשים, עד ה-31 במרס 1987 נ ת ק ב ל ה

שינויים בחקציב לשנת 1986

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לנושא הבא בסדר-היום:

שינויים בחקציב לשנת 1986, ולראשונה לפנייה מס' 116 של הממונה על התקציבים.  
דברי הסבר יביא נציג האוצר.

י. לייט:

מבוקש אישור להעברת 15 מליון שקלים למספנות ישראל, י מחוכם 9 מליון שקלים לחטלום חובות למס הכנסה ולביטוח לאומי.

ג. שפט:

אני בעד ההעברת הסכום המבוקש, אבל אני חושב שאנחנו צריכים לקבל דו"ח יותר מפורט על המצב במספנות. מאז הדיון האחרון על מספנות ישראל עבר זמן, וגם אם השעה מאוחרת, כדאי שנשמע תמצות של סקירה.

היו"ר ע. סולודר:

בטלוויזיה בירך שר התחבורה מר קורפו על מה שנעשה במספנות ישראל, ואמר שכאשר מסייעים יש תוצאות.

נשמע דברים מפי מנהל המספנות, מר אלמוג.

ז. אלמוג:

אני יכול לדבר על מצב המספנות באופן כללי. יש שיפור משמעותי בלוח התעסוקה ועד סוף ספטמבר לוח התעסוקה מלא. יש לנו פרויקטים לעשרה חדשים, ובזה אינני לוקח בחשבון סבירות גבוהה לקבלת עבודות נוספות. אפשר לראות מכאן ואילך היקף עבודה מלא לשנה שלמה.

הצטמצמו ל-430 עובדים במקום 640 עובדים. אנו נערכים לפרויקטים, וזה מחייב אותנו לקחת קבלני מטנה. מבחינת לוח התעסוקה, לאחר המאמץ הכביר שנעשה, אנו בלוח התעסוקה אופטימי. מבחינת ההתייעלות שפרנו יחס העובדים הישירים לעומת העקיפים ב-10%.

היו"ר ע. סולודר:

האם נעשתה אהכם חכניה מוגדרת של הבראת המספנות?

ז. אלמוג:

כאשר נכנסתי לתפקיד הגשתי חכניה הבראה לשר האוצר והיא אושרה, והסכומים שהוגשו הם בהתאם לחכניה.

היו"ר ע. סולודר:

אתם עומדים בתכניה?

ז. אלמוג:

כן. התכניה שהוגשה לשר האוצר מודעי כללה גרעון חפועולי של 3,5 מליון דולר. אני מאמין שיש סיכוי לשיפור בתוצאה. הדבר החשוב הוא לוח התעסוקה.

ג. שפט:

מהו הגרעון התפעולי?

ז. אלמוג:

30% מהעבודות הן ללא תשלום, הן על חשבון העבר. לגבי מה שנכנס היום, יש תעריפים טונים. יש עבודות שאהה יכול לקבל עליהן תעריף גבוה. יש כאן ציפיות שלא נתמלאו, כמו תיקונים של אניות של הצי הששי. הלובים טיבשו ציפיות אלו. אני רק מדגיש שהתכניה שאישר שר האוצר מודעי דברה על גרעון חפועולי של 3,5 מליון דולר.

י. צבן:

כיוון שהסכום המבוקש הוא לצורך הפעלת המספנות עד לסוף 1986, אני מציע שנאשר את הסכום ולקראת דצמבר נקיים דיון על מספנות ישראל.

היו"ר ע. סולודר:

אנו מאשרים פנייה מס' 116.

סינויים בחקציב לשנת 1986, פנייה מס' 116 של הממונה על החקציבים אושרה.

י. צבן:

אני מבקש שבדיון על פניות מס' 90 ו-94 יהיו נוכחים נציגי משרד

התעשייה והמסחר ונציגי המועצה להשכלה גבוהה.

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לפנייה מס' 32/09, בה מבוקש אישור להעברה של 5,000 אלפי

שקלים לסובסידיה לחלב.

אני מציעה לאשר פנייה זו.

ה צ ב ע ה

סינויים בחקציב לשנת 1986, פנייה מס' 32/09 של הממונה

על החקציבים - אושרה.

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לפנייה מס' 88 של סגן הממונה על התקציבים.

ע. ארדמן:

שר האוצר מבקש אישור לסינויים פנימיים בתקציב משרדו כדי להתאים את התקציב לקצב הביצוע בפועל על-ידי שימוש ברזרבות פמ"ות, כדי לתקצב השתתפות משרדים בסך 50 אלפי שקלים על-מנת להתאימה להשתתפות בפועל; כדי לתקצב הוצאה מותנית בהכנסה בסך 1,015 אלפי שקלים כדי להתאים את התקציב לביצוע עבודות אוטומציה משרדית לפעולות פרסום שמבצעת לשכת הפרסום הממשלתית וכדי לתקצב 43 משרות מסגרת ל-10 חדשים כדי להכסיר מפקחי מכס.

היו"ר ע. סולודר:

אם אין הערות, אנו מאשרים פנייה 88 של סגן הממונה על התקציבים.

סינויים בתקציב לשנת 1986, פנייה מס' 88 של סגן הממונה על התקציבים - אושרה

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לפנייה מס' 89 של סגן הממונה על התקציבים, בה מבוקש אישור לסינויים פנימיים בתקציב משרד העבודה והרווחה.

אם אין הערות, אנו מאשרים פנייה זו.

סינויים בתקציב לשנת 1986 - פנייה מס' 89 של סגן הממונה על התקציבים - אושרה

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לפנייה מס' 91 של סגן הממונה על התקציבים, בה מבוקש אישור לסינויים פנימיים בתקציב משרד החינוך והתרבות. למעשה מבוקש אישור להעברת 18,538 אלפי שקלים מהרזרבה לשכר לתקנות שכר מורים. סכום זה מהווה את תוספת השחיקה בשיעור 1.9% שניחנה למורים בהסכם השכר החל מ-1.4.86.

אם אין הערות אנו מאשרים פנייה זו.

סינויים בתקציב לשנת 1986, פנייה מס' 91 של סגן הממונה על התקציבים - אושרה

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לפנייה מס' 92 של סגן הממונה על התקציבים, בה מבוקש אישור לסינויים פנימיים בתקציב משרד החקלאות.

אם אין הערות, אנו מאשרים פנייה זו.

סינויים בתקציב לשנת 1986 - פנייה מס' 92 של סגן הממונה על התקציבים - אושרה

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לפנייה מס' 97 של הממונה על התקציבים, בה מבוקש אישור להעברת 3,170 אלפי שקלים חדשים למשרד החינוך והתרבות להרחבת קליטת חיילים מחוזררים במכינות קדם-אקדמיות.

אם אין הערות, אנו מאשרים פנייה זו.

סינויים בתקציב לשנת 1986, פנייה מס' 97 של הממונה  
על התקציבים - א ש ר ה

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לפנייה מס' 98 של סגן הממונה על התקציבים, בה  
מבוקש אישור לסינויים פנימיים בתקציב משרד החינוך והתרבות - הגדלת  
ההוצאה המוחנית בהכנסה בסך של 460 שקלים חדשים בתקציב הטלוויזיה  
החינוכית על מנת לתקצב הכנסות נוספות משידורי חסות.

אם אין הערות, אנו מאשרים פנייה זו.

סינויים בתקציב לשנת 1986, פנייה מס' 98 של סגן הממונה  
על התקציבים א ש ר ה

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לפנייה מס' 99 של הממונה על התקציבים, בה מבוקש אישור  
להעברת 750 אלפי שקלים חדשים מהרזרבה הכללית לתקציב הפיתוח של משרד  
העבודה והרווחה לצורך הצטיידות ולהרחבת קליטת חיילים משוחררים במסגרת  
ההכשרה המקצועית.

אם אין הערות, אנו מאשרים פנייה זו.

סינויים בתקציב לשנת 1986, פנייה מס' 99 של הממונה  
על התקציבים א ש ר ה

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לפנייה מס' 101 של סגן הממונה על התקציבים, בה מבוקש  
אישור לסינויים פנימיים בתקציב משרד הבריאות, לכדיקות כח"ב (אידס) והעברות  
פנימיות בין סעיפים ממקורות המשרד.

אם אין הערות, אנו מאשרים פנייה זו.

סינויים בתקציב לשנת 1986, פנייה מס' 101 של סגן הממונה  
על התקציבים א ש ר ה

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לפנייה מס' 102 של הממונה על התקציבים, בה מבוקש אישור  
להעברת 750 אלפי שקלים חדשים מהרזרבה הכללית למימון הצטיידות במרכזי  
הכשרה, מכללות ובי"ס למלונאות, על-מנת לתגבר את פעולות ההכשרה למחוסרי עבודה

אם אין הערות, אנו מאשרים פנייה זו.

סינויים בתקציב לשנת 1986, פנייה מס' 102 של הממונה  
על התקציבים א ש ר ה

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לפנייה מס' 103 של סגן הממונה על התקציבים, בה  
מבוקש אישור לסינויים פנימיים בתקציב משרד החקלאות.

אם אין הערות, אנו מאשרים פנייה זו.

סינויים בתקציב לשנת 1986, פנייה מס' 103 של סגן הממונה  
על התקציבים א ש ר ה

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לפנייה מס' 104 של הממונה על החקציבים, בה מבוקש אישור לשינויים פנימיים בחקציב משרד האוצר.

אם אין הערות, אנו מאשרים פנייה זו.

שינויים בחקציב לשנת 1986, פנייה מס' 104 של הממונה על החקציבים, א ו ש ר ה

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לפנייה מס' 105 של הממונה על החקציבים, בה מבוקש אישור להעברת 22,500 שקלים חדשים מהרזרבה להוצאות פיתוח לחקציב משרד התעשייה והמסחר. למעשה זו בקשה למתן סיוע של 15 מליון דולר למפעלי אלקטרוניקה שנקלעו לקשיים. אנו שומעים יותר מדי בזמן האחרון על קשיים בענף האלקטרוניקה ונדמה לי שזה מחייב דיון רציני.

י. צבן:

אנחנו החלטנו להזמין את מר הרביץ.

א. קרשנר:

יושב ראש הוועדה, חבר-הכנסת שפירא, ביקש לעכב אישור פנייה זו באחת הישיבות הקודמות. הוא הסיר בקשתו זו.

היו"ר ע. סולודר:

אנחנו איננו מאשרים פנייה זו. אנחנו מחליטים לקיים דיון על ענף האלקטרוניקה.

אנו עוברים לפנייה מס' 106 של סגן הממונה על החקציבים.

ע. ארדמן:

מבוקש אישור לשינוי פנימי בחקציב משרד התחבורה, להגדלת ההוצאה על בניית תחנת מפגש בציר המחצבים בסך 1200 אלפי שקלים חדשים, מותנית בקבלת הכנסה מכי"ל.

היו"ר ע. סולודר:

אם אין הערות, אנו מאשרים פנייה מס' 106 של סגן הממונה על החקציבים.

שינויים בחקציב לשנת 1986, פנייה מס' 106 של סגן הממונה על החקציבים א ו ש ר ה

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לפנייה מס' 107 של סגן הממונה על החקציבים, בה מבוקש אישור לשינויים פנימיים בחקציב משרד הבנוי והשיכון, הקשורים בבניית מוסדות חינוך בהשחתות מפעל הפייס.

אני רואה לנכון להעיר, ששמענו על מצב של פער נוראי בין מבני החינוך במגזר היהודי ובין מבני החינוך במגזר הערבי. השאלה היא, האם כספי מפעל הפייס אינם מועברים גם לבניית מבני חינוך במגזר הערבי?

י. צבן:

בחשובה לשאלתה שלי קבלתי נתונים על הפרופורציה בין החדרים השכורים

במערכת החינוך במגזר היהודי ובמגזר הערבי, והפער היה 1:47.

היו"ר ע. סולודר:

אני אינני מדברת על חדרים שכורים. אני מכירה בחי-ספר במגזר הערבי הנמצאים במבנים שיש בהם סכנה.

אני מציעה שנאשר את הפנייה שלפנינו, אבל הייתי מבקשת שיובא לפנינו פירוט מה הוקצב השנה בסך הכל לבנייה במערכת החינוך ומה הוקצב לבנייה במערכת החינוך במגזר הערבי.

סינויים בתקציב לשנת 1986, פנייה מס' 107 של סגן הממונה על התקציבים אושרה

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לפנייה מס' 109 של הממונה על התקציבים, בה מבוקש אישור להעברת 3,600 אלפי שקלים חדשים מסעיף 27 - רזרבה להוצאות פיתוח לסעיף 72 - חקלאות. סכום זה הוא מחצית הסכום של 7,200 אלפי שקלים שמועבר במסגרת סיוע בהלוואה לישובים המאוגדים בארגון מושבי הגליל ומבואות ירושלים. המחצית השנייה של הסכום תבוא מתקציב משרד החקלאות.

אם אין הערות, אנו מאשרים פנייה מס' 109 של הממונה על התקציבים.

סינויים בתקציב לשנת 1986, פנייה מס' 109 של הממונה על התקציבים אושרה

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לפנייה מס' 111 של סגן הממונה על התקציבים, בה מבוקש אישור לסינויים בתקציב המינהל האזרחי ביהודה ושומרון.

אם אין הערות, אנו מאשרים פנייה זו.

סינויים בתקציב לשנת 1986, פנייה מס' 111 של סגן הממונה על התקציבים אושרה

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לפנייה מס' 113 של סגן הממונה על התקציבים, בה מבוקש אישור לסינויים פנימיים בתקציב משרד הבינוי והשיכון הקטורים בסיוע לענף הבנייה.

אם אין הערות, אנו מאשרים פנייה זו.

סינויים בתקציב לשנת 1986, פנייה מס' 113 של סגן הממונה על התקציבים אושרה

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לפנייה מס' 121 של הממונה על התקציבים, בה מבקש שר האוצר אישור לסינויים בתקציב מפעלים שונים, סינויים הקטורים בסולל-בונה.

אם אין הערות, אנו מאשרים פנייה זו.

סינויים בתקציב לשנת 1986, פנייה מס' 121 של הממונה

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לפנייה מס' 123 של סגן הממונה על החקציבים, בה מבוקש אישור לשינויים פנימיים בחקציב מורד החינוך והתרבות. אם אין הערות, אנו מאשרים פנייה זו.

שינויים בחקציב לשנת 1986, פנייה מס' 123 של סגן הממונה על החקציבים אושרה

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לפנייה מס' 128 של הממונה על החקציבים, בה מבוקש אישור להעברת 2,500,000 שקלים חדשים מהרזרבה הכללית לשם רכישת מפעל לייצור רכיבים טרומיים מחברת האחים גולדשטיין במסגרת הסיוע הממשלתי לחברה.

י. צבן:

יש תכנית הבראה לחברת גולדשטיין?

ע. שגב:

זו חברה מספחתית.

היו"ר ע. סולודר:

המדינה רוכשת את המפעל.

י. צבן:

זו דרך לסייע לחברה. המדינה אינה רוכשת את המפעל מפני שהיא

זקוקה לו.

היו"ר ע. סולודר:

אנחנו אישרנו סיוע לקבלנים הפרטיים.

י. צבן:

זה שהקואליציה הסכימה - בגלל דברים שבאופן עקרוני צודקים בעניין סולל-בונה שהגישה ניתוח כספי ותכנית הבראה, לתת לסקטור הפרטי - - -

היו"ר ע. סולודר:

חבר-הכנסת צבן, אנחנו נצביע.

י. צבן:

אני מבקש התיעצות סיעתית.

היו"ר ע. סולודר:

ניתן חמט דקות להתיעצות סיעתית.

י. צבן:

מה זה חמט דקות?

היו"ר ע. סולודר:

זה היה במסגרת ההסדר עם הקבלנים הפרטיים.

י. צבן:

לא, זה מעבר להסדר.

ע. שגב:

הממשלה רוכשת את המפעל.

י. צבן:

אפשר לראות תכנית הבראה של המפעל?

ג. הגב:

אין לנו.

י. צבן:

אני מציע לא לאשר כווייה זו.

זיו"ר ע. סולודר:

היה דיון ובעקבותיו הסדר סיוע לסולל-בונה ולקבלנות הפרטית. אם זה במסגרת ההסדר הזה, זה סיפור אחד. אם לא - נבקש לשמוע פרטים.

י. צבן:

זה לא חלק מההסדר.

זיו"ר ע. סולודר:

פנייה זו טובא לאישור ביטיבה הבאה של הוועדה.

אנו עוברים לפנייה מס' 129 של סגן הממונה על התקציבים.

אם אין הערות, אנו מאשרים פנייה זו.

שינויים בתקציב לשנת 1986, פנייה מס' 129 של סגן הממונה על התקציבים אושרה

זיו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לפנייה מס' 90 של סגן הממונה על התקציבים, בה מבוקש

איסור לשינויים פנימיים בתקציב משרד התעשייה והמסחר.

י. ינאי:

מדובר בהעברת 30,000 שקל מהחקנה של מענקים לפי חוק עידוד

הסקעות הון לחקנה של פיקדון למחן הלוואות. אלה הלוואות שאושרו על-ידי המרכז להסקעות לפני שנה, לפני שהוחלט על הרפורמה בשוק ההון. קצב ביצוע ההלוואות היה יותר מהיר מקצב ביצוע המענקים.

זיו"ר ע. סולודר:

אפשר לקבל רשימה מדגמית?

ע. ארדמן:

אפשר לקבל, אבל אין לזה משמעות, כי אלה גופים שהיו בצנרת.

י. צבן:

אינני יודע כמה מכם קראו את כחבת-החקיקר על מה שנעשה בצמרת

משרד התעשייה והמסחר, שפורסמה בעתון "הארץ". יש שם 12 פרשיות חמורות מאין כמוהן. פניתי לגבי שלוש מהן ליועץ המשפטי ולגבי שמונה - למבקר המדינה. בינתיים קבלתי חמר נוסף מעבר לכחבת-החקיקר. אלה דברים שהדעת אינה מובלתם.

מאחר והדברים יצאו לציבור וחברי ועדת הכספים אינם יכולים לומר, שהם

אינם יודעים שיש דברים כאלה, ואינם יודעים לעומד על הפרק חוזה עם חברת ספנות בשל קשרים פוליטיים, אני מציע שנבקש'אח הנהלת משרד התעשייה והמסחר - הסר בחוץ-לארץ- לבוא הנה ולתת לפחות תגובה ראשונה על הדברים האלה.

ג. שפט:

הדברים שאמר חבר-הכנסת יאיר צבן, צריך לקחת לחשומת לב. אינני יודע אם ועדה זו או הוועדה לבקורת המדינה. הוועדה לבקורת המדינה היא העוסקת בבקורת. אבל כיוון שמשרד התעשייה והמסחר עוסק בעניינים שבסמכותנו, אולי גם ועדת הכספים. אבל המפעלים אינם צריכים לסבול. אני מקבל את הצעת חבר-הכנסת יאיר צבן, שהנהלת המשרד חופיע לפני הוועדה וחיתך תגובה על הדברים. אבל המפעלים עצמם אינם צריכים לסבול.

אם אמר כאן נציג האוצר, שאת הכסף למחן הלוואות מעבירים מסעיף המענקים, מה לגבי אלה שזכאים לקבל מענקים?

י. ינאי:

תחזית הביצוע לא היתה נכונה. היתה טעות בתקצוב ביחס שבין מענקים והלוואות.

ג. שפט:

זה לא מקטין את המענקים?

י. ינאי:

לא.

ג. שפט:

אם כך, אני מציע לאשר פנייה זו.

היו"ר ע. סולודר:

בכל מקרה אנו נקיים דיון על הנושא שהעלה חבר-הכנסת צבן. הדיון בוועדה שלנו הוא על ההיבט התקציבי. לא הייתי מציעה שלא לאשר את הפנייה הזאת כסנקציה, כי הסובלים הם המפעלים שאינם קשורים בנושא שהעלה חבר-הכנסת צבן.

אנו מאשרים את הפנייה ויחד עם זאת מבקשים פגישה דחופה עם שר התעשייה והמסחר והנהלת המשרד.

שינויים בתקציב לשנת 1986, פנייה מס' 90 שלסגן הממונה על התקציבים אושרה

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לפנייה מס' 94 של הממונה על התקציבים, בה מבוקש אישור להעברת 22,139 אלפי שקלים חדשים מהרזרבה הכללית לסעיף הסכלה גבוהה.

י. צבן:

אני מציע שלא לאשר פנייה זו.

היו"ר ע. סולודר:

אני מצטרפת לבקשה של חבר-הכנסת צבן שלא לאשר את הפנייה, כי אנו שומעים יותר מדי על מה שקורה באוניברסיטאות ועל הפער בין מה שקורה באוניברסיטאות ובין שכר המרצים.

אנו מחליטים שלא לאשר פנייה מס' 94 של הממונה על התקציבים.

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לפנינו כס' 78 של הממונה על התקציבים.

א. קרטנר:

פנייה זו נדונה באחת הישיבות הקודמות וחברי ועדה ביקשו לעכב את אישורה; בין המבקשים היה חבר-הכנסת אפרים שלום.

א. שלום:

אני חוזר על בקטתי לעכב את האישור. מבקשים להעביר סכום נכבד כסיוע לרשויות המקומיות ואין שום קריטריונים לחלוקת הסכום. הבקשה שלי היא שיביאו פירוט הרשויות המקומיות שלהן ינתנו הסכומים ולא יהיה מצב שנאשר את הסכום ולא נדע למי נותנים ולמי אין נותנים, ויתחילו להפעיל לחצים, ומי שיכול ללחוץ יותר, יקבל יותר. אני חושב שטוב יעשו אנשי משרד האוצר ומשרד הפנים אם יבדקו תחילה למי צריך להנתן הסיוע ויביאו לנו פירוט.

ג. שפט:

אני חושב שמשרד הפנים עושה עבודה טובה, אבל חשוב שעבודה זו גם תיראה, והוועדה לא רואה את העבודה. לכן אני מצטרף לבקשתו של חבר-הכנסת אפרים שלום. יש לי כמה הערות לגבי תקציבי הרשויות המקומיות, אבל לא בהזדמנות זו.

היו"ר ע. סולודר:

גם אני מצטרפת לבקשה של חבר-הכנסת אפרים שלום. חברי הכנסת גרטון שפט, אפרים שלום ואנוכי חברים בוועדת המשנה לענייני הרשויות המקומיות, ומדי פעם אנו מבקשים שיביאו לפנינו את הפירוט ועד היום לא הובא. אחר-כך אנו עדים לטביחות ברשויות המקומיות. לכן אינני מוכנה לאשר את הפנייה כפי שהיא.

ע. ארדמן:

כאשר מאשרים את התקציב, התקציב לרשויות המקומיות מאושר כסעיף אחד ויש מנגנון לחלוקת הסכום, כפי שנעשה הדבר לגבי מפעלים - - -

ג. שפט:

פה יש הבדל. פה יש ועדה מיוחדת שתפקידה לספל בזה ואין ועדה מיוחדת למפעלים.

ע. ארדמן:

כאשר בא פירוט שמי, זה יוצר קצת בעיות.

א. שלום:

בתחילת שנת התקציב הופיע סכום גלובלי לרשויות המקומיות, ומשרד הפנים הוא שמחלק אותו. אנחנו לא נתנו אישור הוועדה לסכום הגלובלי, ואמרנו שאנו רוצים שלפני הוועדה יובא כל הפירוט.

ג. שפט:

ועובדה שבשנה שעברה היה פירוט.

מ. הבא:

אנחנו נמצאים בחודש אלול ואנו צריכים להיות נקיים בפני אלוקים ואדם בעניין זה. מה שמובא לפני הוועדה זה תקציב מסגרת של 40 מליון שקלים. יש ועדה משותפת של משרדי הפנים והאוצר, ואין מניעה שוועדת הכספים תפקח על הוועדה של הממשלה - - -

היו"ר ע. סולודר:

זה החוק.

מ. הבא:

אמר נכון מר ארדמן, שאישרתם כמה בקשות ולא נכנסתם לפרטים.

ג. שפט:

כאשר היה מדובר על קבלנים ועל הלוואות ביקשנו רשימות.

מ. הבא:

אין שום מניעה שכל רשות מקומית שמגיעים אליה לידי הסדר, לא תינתן לה אגורה בלי שהוועדה תאשר. אבל אני שומע מחברי הכנסת שהם רוצים לראות את כל החלוקה ורק אז ינתן האישור. אם כך, לא יהיה אישור אף פעם, כי מדובר על 30 עיירות פיתוח ומועצות אזוריות. זה תהליך שיקח כמה חדשים.

א. שלום:

חביא את הרשימה חלקים-חלקים.

היו"ר ע. סולודר:

במקרים לא מעטים אמרנו שאיננו רוצים לחת "דלי בלי תחית". אני יודעת שהתופעה של "דלי בלי תחית" קיימת גם ברשויות המקומיות.

מ. הבא:

אין חילוקי דיעות בין הממשלה ובין הוועדה. כל רשות מקומית תובא לפני הוועדה.

א. שלום:

אתם תתנו את הכסף ואנחנו נבדוק אחר-כך?

מ. הבא:

לא תוצא אגורה אחת בלי שיובא ההסדר הספציפי לאישור ועדת המטנה.

היו"ר ע. סולודר:

אחה מבקש שנאשר מעין הסכם-מסגרת?

מ. הבא:

את העקרונות ואת הסכום.

היו"ר ע. סולודר:

אני יכולה לאשר את העקרונות, וקודם כל שלא יחולק הסכום אם אין הסכמה של כל רשות מקומית בנפרד על העקרונות, אבל אין אני יכולה להבטיח שה-40 מליון שקל לא יחולקו לפי העיניים היפות? אינני רואה כאן נציגות של משרד הפנים.

מ. הבא:

אני מייצג אותם. ואנו מזמינים אתכם לפקח על כל ההסדר.

היו"ר ע. סולודר:

היות ותהליך זה צריך לקחת זמן, אני מוכנה שנאשר היום את העקרונות. את הסכום איננו מוכרחים לאשר היום. לכן אני מצעה, שנאשר את העקרונות ולא את הסכום.

ג. שפט:

השעה אחרי 14.00. עכשו יש לנו זמן לדון על העקרונות?

היו"ר ע. סולודר:

האם זה יכול להדחות עד לאור חג ראש-השנה?

מ. הבא:

יש מספר רשויות מקומיות הנחונות במצב קשה. אנו מוכנים להביא את ההסדר לפני הוועדה. אנו מקבלים את העקרון שמשרד האוצר ומשרד הפנים לא יוציאו אגורה בטרם יובא ההסדר לפני ועדת המשנה. יש מספר רשויות מקומיות - ואינני יודע מדוע אני אריך להיות הדובר שלהן - שעומדות לפני משרד רציני, ואינן יכולות לשלם את המשכורות לקראת החגים. מעבר לזה יש רשויות מקומיות שההסדר אתן נמצא במצב מתקדם, כמו מגדל-העמק. יש הסדר של בעיית החוב בבנק, שהריבית עליו היא 6%. אני מבקש שתהיה התייחסות לבעייה זו.

היו"ר ע. סולודר:

היות ואנו מכירים את המציאות והיות ואינני מאמינה שנתכנס לדון בעקרונות לפני החגים, ובכדי שלא יקרה שאנשים לא יקבלו משכורות לקראת החגים, אני מציע שנאשר 5 מליון שקל מתוך ה-40 מליון שקל.

א. שלום:

אני מציע שנאשר 10% מהסכום.

היו"ר ע. סולודר:

אנו מאשרים 4 מליון שקלים ומייד עם פתיחת מייב החורף של הכנסת נקבע ישיבת ועדת המשנה לענייני הרשויות המקומיות, שבטלב זה עומד בראשה חבר-הכנסת יגאל כהן. אני מבקשת שהדבר יועבר למשרד הפנים, כי מי שמחלק בפועל את הכסף הוא משרד הפנים.

ג. שפט:

גם אחר-כך לא יתכן שיביאו ישוב אחד ולאחרמכן עוד שלושה ישובים כי אם אין תמונה כוללת, אינן יכול לדעת מהי מסגרת התקציב והסכום יכול להגיע ל-50 מליון שקל במקום ל-40 מליון שקל.

סינויים בתקציב לשנת 1986 - פנייה מס' 78 של הממונה על התקציבים - הוחלט לאשר 4 מליון שקלים חדשים

מ. הבא:

4 מליון שקלים ינחנו כמקדמה לרשויות המקומיות שבתהליכים מתקדמים של הסדר.

היו"ר ע. סולודר:

בברכת שנה-טובה אני נועלת את הישיבה.

הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 14.10